

Sovjetski razorožitveni načrt zavržen v Ženevi

Delatje lige odklonili predlog za temeljito odpravo vseh
armad in mornaric v štirih letih, češ da je predrasti-
čen in z dnevnega reda. Sovjetska delegacija je bila
toplo sprejeta in francoski delegat je apeliral na Ruse,
naj ostanejo na konferenci in sodelujejo z Ligo.

Ženeva, 1. dec. — Sovjetska
delegacija je včeraj pozvala ves svet
na popolno razorožitev — in po-
ziv je bil takoj zavrnjen na kon-
ferenci pripravljane razorožit-
vene komisije Lige narodov.

Maksim Litvinov, vodja sov-
jetske delegacije, je vrgel takoj
na prvi seji, kmalu po otvoritvi
konference "mirovno bombo"
med delegate, ko je predlagal, da
se sklene pogodba za razorože-
nje vseh držav najkasneje v šti-
rih letih. Rekel je, da so sov-
jeti pripravili razpustiti vso
svojo rdečo armado, mornarico
in zračne sile, če druge dežele
store isto.

Paul Boncour iz Francije, Be-
neš iz Čehoslovakije in Politis
iz Grške so vodili opozicijo pro-
ti sovjetskemu načrtu. Nemški
delegat, grof Bernstorff, je po-
magal Rusom in dosegel je, da
se je debata o sovjetskem načr-
tu odgodila do prihodnje konfe-
rence. Dasi je bilo rečeno, da
so na dnevnem redu prihodnje
konference, kakor na sedanjih, le
francosko-angleški načrti ga-
rancij, ki morajo predpostaviti
vsako akcijo razoroževanja, so
sovjetski delegatji izjavili, da
sprejmejo ta kompromis.

Detaljnirani načrt Maksima
Litvinova je bil sledeči:

1. Takošnje splošno razorože-
vanje, ki se ima pričeti s pri-
hodnjim letom.
2. Mednarodna pogodba, v
kateri se narodi zavežejo, da u-
klonijo vse vojne material in re-
ducirajo svoje armade na zgolj
policijske čete najkasneje v šti-
rih letih, ako ne morejo tega
storiti v enem letu.
3. Demobilizacija vseh obo-
roženih sil na suhem, morju in
v zraku.
4. Destrukcija vseh težkih in
lahkih topov, streljav, zalog mu-
nicije, vseh bojnih ladij in vseh
bojnih aeroplanov, izjemši o-
nih, ki se lahko porabijo v ko-
mercijske svrhe.
5. Vse vojaško vežbanje mo-
rajo takoj prenehati.
6. Vse trdnjave na kontinen-
tu in v otokih se imajo porušiti
in vsa navalna oporišča demon-
tirati.
7. Stroga mednarodna delav-
ska kontrola nad vsemi kemi-
kalnimi tovarnami, da ne bodo
izdelovali strupenih plinov.
8. Uničenje vseh aparatov za
uporabljanje strupenih plinov v
vojskovanju.
9. Vse dežele odpravijo svo-
je vojne urade in vojna ter mor-
narična ministrstva kakor tudi
aviacijske postojanke, razen o-
nih postojank, ki se lahko rabi-
jo za trgovino.
10. Vsa militariistična propa-
ganda mora biti prepovedana.
11. Vlade ne smejo več spre-
jemati nobenih novih iznajdb v
vojne svrhe.

Litvinov je podprl svoj pred-
log z daljšim govorom. Rekel
je, da oborožene sile v rokah
velesil omogočajo izkorišča-
nje malih narodov in kolonial-
nih dežel, zato je popolna odpra-
va vseh oboroženih sil edina do-
bra garancija za trajni mir. Do-
kler so armade, tukaj, je vedno
izkušnja, da se armade preiz-
kušajo in tako pride vojna, ki
odtrga delavce in kmete od pro-
duktivnega dela in prinese ne-
brojna zla. Rekel je tudi, da
Liga ni še storila ničesar za mir.

Dramatični moment je pa pri-
šel, ko je Litvinov končal. Ne-
kaj hipov je bilo vse tiho. De-
legatje malih narodov so zve-
dali glave in gledali na veliko četvorico,
ta je bila tako presenečena,
da ni mogla najti besed. Angle-

ški delegat, lord Cushdon, je
pisano gledal iznad očal, ko je
Litvinov govoril o "uničenju
vseh bojnih ladij."

Dr. Loudon iz Holandije, ki je
predsedoval, se je prvi oglašil.
Ignoriral je vso stvar in hladno
pozval delegate, naj izvolijo po-
dkomisijo za izdelanje varnostnih
načrtov. Tedaj je vstal nemški
delegat Bernstorff (bivši kaj-
zerski poslanik v Ameriki) re-
koč, da je vsekakor potrebno
slišati mnenja o ruskem načrtu.
Dr. Loudon je pojasnil, da je ru-
ski načrt z dnevnega reda, kajti
komisija se ni sešla, da razpravi-
lja o kakih novih splošnih načr-
tih, pač pa ima pred seboj na-
logo, da sestavi osnutke garan-
cij, brez katerih ne more biti
govorjenja o kaki razorožitvi.

Oglasil se je Boncour, socia-
list iz Francije, in dejal, da je
sovjetski načrt z dnevnega re-
da, poleg tega pa je preveč dra-
stičen in preveč enostaven. Na-
črt Lige narodov gre bolj po-
časi, je pa praktičnejši. Liga je
sklenila, da brez garancij ne
more biti razorožitve. Popolno
razoroževanje, kakršnega predlaga
Litvinov, je brez medsebojnih
garancij nemogoče. Sovjetski
načrt prezira male narode. Ve-
liki narodi se vedno lahko usli-
žejo svojo voljo malim narodom
na druge načine. Pred razoro-
ženjem mora priti mednarodna
organizacija, ki je dovolj moč-
na, da lahko garantira mir in
varnost vsakemu narodu. Bon-
cour je mislil s tem mednarodno
policijsko četo najkasneje v šti-
rih letih, ako ne morejo tega
storiti v enem letu.

Končno je Boncour dejal:
"Kljub temu odkritosrečno po-
zdravljamo sovjetske delegate v
naši sredi. Ostanite z nami in
pomagajte nam rešiti težke pro-
bleme, ki se tičejo tudi Rusije.
Kako naj sklepamo o garancijah
varnosti, če ni Rusija v Ligi na-
rodov?"

Za njim sta govorila Čeho-
slovaški zunanji minister Beneš
in grški delegat Politis. Beneš
je dejal, da je ruski načrt u-
topističen, o katerem se ne more
govoriti v tem času. Komisija
je edina, da mora delati na pod-
lagi garancij, zato ne more spre-
jeti predloga iz Moskve.

Nato so sklenili, da se vsaka
diskusija o ruskem načrtu pre-
loži na poznejši čas, ko bodo
sprejeti osnutki varnostnih ga-
rancij. Rusi so bili povabljeni
naj opazovalca v pod-
komisijo, ki bo delala na garan-
cijah. Litvinov je dejal, da se
morda je premislil.

Sovjetska delegacija je bila
zelo ujudno sprejeta in vsa zna-
menja kažejo, da bo sodelovala
pri delu, ki je na dnevnem redu.

London, 1. dec. — Londonski
reakcijski listi pišejo, da je
ruski razorožitveni načrt "brb-
ljanje lunt" in ga smešijo še na
druga načine. Edini "Daily He-
rald," dnevni organ delavske
stranke, simpatizira z načrtom
in piše, da je Litvinov edini de-
legat na razorožitveni konferen-
ci, ki res predlaga razorožitev.

Predloga za odpravo sodnijskih prepovedi se predložijo v kongresu

Predložijo jo senator Shipstead
dne 6. decembra. — Zasluga
nje o tej predlogi se bo kmalu
vrnilo.

Washington, D. C. — Ship-
stead, ki je bil izvoljen v Minne-
soti na tiketu farmerske delav-
ske stranke, predloži senatu dne
6. decembra predlogo za odpra-
vo sodnijskih prepovedi ob času
sporov v industriji. Predlogi je
naklonjena Ameriška delavska
federacija. Po mnenju zagovorn-
ikov te predloge lahko kongres
odpravi zlorabo sodnijskih pre-
povedi proti delavstvu na ta na-
čin, da omeji jurisdikcijo sodišč.

Zaslusanje o tej predlogi se
bodo vršila kmalu. Norris, pre-
sednik senatnega justičnega od-
seka, meni, da justični odsek ne
bo oviral zaslišanja o tem vpra-
šanju, zato bo skrbel, da se vrši
kmalu.

V prihodnjem letu so pre-
sedniške volitve. To dejstvo go-
vori, da bo amendment k Sher-
manovemu protitrustskemu
zakonu za odpravo sodnijskih
prepovedi proti delavcem najbrž
sprejet brez velikega ugovora.

Debata o Mussoliniju v francoski zbornici

Briand je tolažil poslance, da
francoska vlada se nič ne boji
Benitovih izbruhov.

Pariz, 1. dec. — V francoski
zbornici je bila včeraj zanimiva
debata o Mussoliniju in njego-
vih hvaranjih. Več socialistič-
nih in komunističnih poslancev
je izreklo bojazen, da Italija iz-
zove vojno. Montigny je dejal,
da ni nobenega dvoma, da fašis-
ti kličejo Francijo na korajžje.
Puhla enostranska propaganda
je tako upijala Italijanske
mladino, da si zdaj domišlja, da
je Italija postala nepremagljiva
in da je poklicana voditi ves
svet kot najkulturnejši narod na
zemlji. Komunistični poslanec
Cachin je tudi rekel, da vojni
oblaki spet vise nad Evropo in
ravno tako nad Ameriko; stric
Sam poželjivo gleda na Cen-
tralno in Južno Ameriko.

Zunanji minister Briand je
odgovoril, da on se ne boji Mus-
solinija niti najmanj. Benito
res rad klepeče in včasih reče
kakšno, ki mu prav nič ne pri-
stojajo, ali radi tega "nas ne sme
boleti glava." Briand je prese-
netil levico, ko je rekel, da on
se bolj boji ruske rdeče arma-
de — kakor pa italijanskih fašis-
tov.

Ameriška vlada do- vaja posojila sovjetom

Državni departament izjavil, da
ne more nasprotovati, če ban-
kirji zaupajo Moskvi.

Washington, D. C. — Državni
tajnik Kellogg je v sredo izja-
vil, da Združene države ne bodo
več branile Sovjetski uniji naj-
manj posojil v Ameriki, ako se
posojila porabijo za nakup ame-
riškega blaga. Izjava je prišla v
zvezi z nameravanjem posojilom
v višini štirideset milijonov do-
larjev v New Yorku, ki je na-
menjeno za financiranje velikih
jeklarskih tovarov v Makajevi v
bazinu Dona. Posojilo, ki ga a-
ranžira grupa bankirjev s Per-
civalom Farquharjem na čelu,
bo v večjem delu potrošeno za
nakup ameriških strojev.

Kellogg je nadalje rekel, če so
ameriški bankirji zadovoljni z
garancijami sovjetske vlade, se
ameriška vlada ne more več pro-
tivila.

Izjava pomeni, da je Coolid-
geva administracija radikalno
premenila svoje stališče napram
sovetom in tukajnji diplomat-

ZAGOVORNIKI TRUSTA ELEK- TRIKE V PANIKI

Mogoče sprejme senat dve reso-
luciji: respicirajo senatorja
Walsha in senatorja Norrisa.

Washington, D. C. — Močnost
je tukaj, da senat sprejme reso-
lucijo senatorja Walsha za prela-
kavo zvođenih vrednostnih pa-
pirjev električnega trusta za
proizvajanje in oddajanje elek-
trične sile, ampak da sprejme tu-
di Norrisovo zahtevo za prela-
kavo trustove skupine parlamen-
tarnih zakulisnikov. Ti izgledi so
povzročili med zagovorniki tega
trusta novo paniko v Washing-
tonu. Oni računajo na to, da bo
Walsh iz Montane izvoljen član
izrednega odseka in da bo
Norris, ta borec za javno last-
nino, tudi član tega odseka. Nor-
ris je član justičnega odseka.
Ako ta odseka ugodno poroča,
tedaj senat pooblasti izredni od-
sek.

Pričakuje se tudi, da bodo
burbonski demokratje podpirali
Walshovo resolucijo v nadi, da
dobe municijo za volilno kampa-
njo v prihodnjem letu, dasirav-
no šele v arcu, da se ne napravi
škoda trustu. Walsh seveda ni
nitič nič vprašal, odkar je zna-
no, kako je postopal z Doheny-
jem glede razkritja mornariške
oljne rezerve. In tega sklepajo,
da Walsh ne bo podpiral bogatih
darovalcev v volilni sklad stran-
ke. Ampak še nekaj je, kar jim
daje upanje. — Ta je prilika, da
burbonci in starogardniki pre-
dložijo Walshu toliko detajlov, ko
bo pooblasten preiskovati elektri-
čni trust, da se bo naveličal dela.

Zdi se, da bo Norris ravnato-
ko aktiven pri prelaskavanju tru-
sta kot Walsh. Norris je v kon-
gresu še najboljši zvođenec v
hidroelektričnih rečeh. On ve
več o električnem trustu, Muscie
Shoalsu, javni električni centrali
Ontario in drugih važnih rečeh
gleda hidroelektričnih naprav
kot Walsh, ali kdo drugi. Njegov
cilj je, da proizvođa in distri-
buira električne sile postane
javna last. On komaj čaka, da
ljudstvo pokaže, kako mu s ceno
za električno silo praznično žepi
in kako se lahko odiranje odpra-
vi. On pozna dobro skupino pa-
lamentarnih zakulisnikov v Wa-
shingtonu. V vsakem slučaju je
Norris nevaren človek za tru-
stovce. Ne glede na to, kaj elek-
trični trust podvzame, da napelje
vodo na svoj mlin, zaslišanje, ki
je posledica Norrisovega in Wa-
lshevega dela, povpelj gibanje
za nacionalizacijo proizvajanja
in oddajanja električne sile. Ob-
enem bo pa sledil klic za nacio-
nalizacijo kurivne industrije. A-
ko se to izvede, tedaj bodo pre-
tresene kompanije za javne po-
trebine do njih temeljev in z
njimi vred njih kompanijake u-
nije, njih politične organizacije
in njih zatiranje, da ravnojo
pošteno s konzumenti.

Šestletna doba za mehiške predsednike

Mexico City, 1. dec. — "El U-
niversal Grafico" poroča, da je
bil amendment k ustavi, ki do-
loča, da predsednik služi šest let
namesto štirih, ratificiran od ve-
čine držav in je zdaj pravomo-
čen. Amendment se ne tiče Cal-
lesa, pač pa prihodnjih predse-
dnikov.

Zdravnik aretiran.

Chicago, — Dr. G. B. Bfillg,
2041-Byron st., je bil v sredo
aretiran. Aretacija je sledila
izpovedi, ki jo je dala na smrti-
ni postelji Lucille Van Iderstein,
v kateri je rekla, da je bila na
njej izvršena nepostavna opera-
cija.

Je pravilo, da je to prvi korak k
zbižanju in vzpostavljenju nor-
malnih odnosov.

Izdelovalci kap v New Yorku ne- pričakovano izpri

Odgovorni za izpust so tovarnar-
ji. — Delavci niso hoteli od-
stopiti od svojih pridobitev.

New York, N. Y. — Z veliki-
mi žrtvami so si izdelovalci kap
priborili štirideset ur dela v
tednu, sklad za podporo brezpo-
selnih in druge olajšave pri delu.
Zdaj je imela poteč pogodba.
Delavci so v svoji organizaciji
odglasovali z veliko večino, da
se ne vrnejo več k 44 ur dela v
tednu, proti znižanju mezde in
drugim zahtevam podjetnikov.
S tem glasovanjem so delavci
dali svojim zastopnikom navo-
dila, kako naj zastopajo delav-
ske interese pri pogajanjih z za-
stopniki podjetnikov.

Podjetniki so pa naobratno
zahtevali, da delavci sprejmejo
44 ur dela v tednu ali pa zniža-
nje mezde. Zastopniki delavcev
so to ponudbo odklonili, naka-
so podjetniki nepričakovano iz-
pri delavce.

Izprti je okoli tisoč delavcev,
ali akoraj četrtina izdelovalcev
kap v New Yorku.

Delavci so organizirani v or-
ganizaciji Intl. Cloth Hat &
Millinery Workers.

Nova revolucionarna organizacija v Mehiki

Dva milijona mehiških delavcev
se zahvali Callesu za dobra
dela.

Mexico City, 1. dec. — Mehi-
ške delavske unije krošijo med
svojimi člani spricavalo prizna-
nje, ki ga podpisuje dva milijona
organiziranih delavcev, ko bodo
vsi podpisali zbrani, bo spriceva-
lo vezano v obliki velikega albu-
ma in poklonjeno predsedniku
Callesu ob koncu njegove pre-
sedniške službe, ki poteče pri-
hodnje leto. V tem spricevalu
priznavajo mehiški delavci, da
je Calles med vsemi mehiškimi
predsedniki storil največ dobre-
ga za delavstvo in ljudstvo
sploh.

V Mehiki se je pojavilo giba-
nje za ustanovitev stalne or-
ganizacije, ki bo branila revolu-
cijsko načela predsednika Cal-
lesa v bodoče. Ime organizacije
bo "Liga za obrambo revolucije"
in naloga iste bo, da pre-
preči vsako vstaško gibanje re-
akcijskega, ki so organizirani
v "Kolumbovih vitezhih." "Liga
za obrambo verske svobode" itd.
Organizacija bo napol vojaška
in njeni člani bodo predvsem de-
lavci in farmerji. Člani bodo v
paradah nosili bele srajce, zato
se bo organizacija imenovala tu-
di "Liga belih srajc." Kongres-
nik Soto Y Gama je vodja tega
gibanja.

Governor Fisher se odzval rudarjem

Na apel žena rudarjev je sporo-
čil kompaniji, naj počaka z
evikcijami.

New Kensington, Pa. — Go-
verner Fisher se je odzval na
apel dvajsetih žena izprtihi ru-
darjev v tem okolišču, ki so ga
prosilje, naj prepreči, če more,
takojšnji izgon rudarskih dru-
žin iz kompanijskih hiš, dokler
nimajo družine postavljenih ba-
rak za zimo. Governor je v sre-
do po svojem tajniku brzojavil
Inland Collieries kompaniji, naj
počaka z evikcijami. Kompanija
je odredila, da mora 80 rudar-
skih družin takoj izprazniti nje-
ne hiše.

Tornado v Marylandu

Cumberland, Md., 1. dec. —
Tornado, ki je divjal v sredo
zvečer nad tem mestom, je po-
dril več hiš in napravil veliko
škodo. Ranjenih je bilo tudi več
oseb.

ŽALOSTEN BO- ŽIČ ZA TISO- ČE RUDARJEV

Tovariši, delavci na plan. — Po-
magajte vsak po svoji moči.

Chicago, Ill. — Rudarji so na
stavki v štirih državah. Pri-
bližno okoli 150,000 jih stavka
v državah Ohio, Penaylvania in
Zapadna Virginija. Organizira-
ni so v rudarski organizaciji
United Mine Workers. Na stav-
ki so še od dne 1. aprila t. l.
Mnogim so pošla vsa sredstva
in odvisni so od podpore svojih
tovarišev delavcev. V Coloradu
jih stavka več kot deset tisoč.
Stavko vodi organizacija I. W.
W. Tudi tukaj je beda velika in
odvisno je od podpore, da stavka
konča s smago za rudarje.

Rudarji morajo zmagati. Zma-
ga podjetnikov pomeni, da bo
pričela gonja za odprto delav-
nico v takem obsegu, v kateri-
nem jo še ni bilo v Ameriki.

Kdo naj zmaga, tovariši delav-
ci. Rudarji ali premogovniki?

Ali naj zmaga premogovni-
ški podjetniki? Če zmaga pre-
mogovniški podjetniki, bo delav-
ska mesda zopet znižana. Ako
pride do splošnega znižanja
mezde, ne bo posledice tega zni-
žanja občutili le delavci, ampak
občutili jih bodo tudi mali trgo-
vci, pri katerih kupujejo delavci.
Če delavci ne zaustavijo, tudi mali
trgovci ne morejo izhajati, kajti
k njim ne hodijo kapitalisti ku-
povat svojih potrebščin.

V tem mesecu je Božič, staro-
davn praznik in želja. Žalosten
bo ta praznik tudi za rudarje in
njih družine. Izgnani iz stano-
vanj, prebivajo v lesenih bara-
kah, katerih in pri svojih pri-
ateljstvih in znanih, samo da so
varni pred mrzlimi sunki ledene
burje. Brez zaslužka in denarja,
v slabi ponošeni obleki, obuti s
lačnimi otroci in obdanih od
svojih zvestih žena, ki z njimi
trpe in pogumno prenašajo gor-
je, ki ima svoj izvor v sedanjem
krivičnem gospodarskem redu,
čakajo na prihod največjega
krščanskega praznika v krščan-
ski človeški družbi. Ali ni to ro-
nija?

Kamen se mora usmiliti teh
siromakov, ki skozi osem mese-
cev vztrajajo in drže postojan-
ce, da privatni biznisišči veleinte-
resi ne morejo pričeti s splošno
ofenzivo za znižanje mezde.

Vsak delavec naj pomaga v
tej kampanji za pomoč rudar-
jem.

Tovariši, delavci, pojdite od
hiše do hiše in agitirajte za po-
moč rudarjem. Darujte sami, ki
imate kaj darovati.

Pennaylvania-Ohio Miners Re-
lief Committee, 611 Penn Ave.,
Pittsburgh, Pa., sprejema vse:
obleko, jestvine in denar. Lud-
vik Medvešek, član gl. nadzor-
nega odbora S. N. P. J. v Cleve-
land, O., sprejema tudi vse doro-
ke za Cleveland in okolico. Da-
rovi naj se prinesejo v Narodni
Dom na St. Clair Ave.

Za rudarje v Coloradu sprej-
ma jestvine, obleko, denar Chi-
cago Committee for Relief and
Defense of Striking Colorado
Miners, 1118 W. Madison St., 23
S. Lincoln St. in 3333 Belmont
Ave. Za rudarje v Coloradu so
v Chicagu tri postaje.

Rudarji potrebujejo moralne
in finančne podpore, da zma-
gajo.

Ameriški kult se preseli v Egipt.

San Francisco, Cal. — Več ti-
soč moskih, žensk in otrok, ki
pripadajo takozvanemu "Roši-
crucian" kultu, se preseli na o-
brežje reke Nil v Egiptu. Tam
zamenjajo moderno obleko a
staroegiptovski kostumi in
živeli bodo popolnoma primitiv-
no — če bodo. Vodja kulta je
dr. H. Spencer Lewis.

Možitev hčero pre- mogovnega magna- ta v Penneylvani

Rudarji, njih žene in otroci pa
žive v lesenih barakah o pičli
podpori svojih tovarišev.

Pittsburgh, Pa. — Tak je ka-
pitalistični svet! Rudarji, iz-
gnani iz kompanijskih stano-
vanj s svojimi ženami in malimi
vred, žive v lesenih barakah, ki
jih je postavila njih organizaci-
ja, in o pičli podpori, ki prihaja
od njih tovarišev-delavcev in
ki jo delj med nje njih organizaci-
ja.

Mali otroci se igrajo v očeto-
vih čevlji okoli teh barak, ker
ni denarja, da bi se kupili zanje
drugi, stari so pa tako raztra-
ni, da so razpadli. Oče pa sedi
baraki bos in čaka na čevlje, da
jih obuje, ko se otroci vrnejo.

Rudarji in njih žene hodijo
spat brez večerje, da ostane
grilajaz za male, ki so vedno
lačni. Velika sta beda in trplje-
nje stavkujočih rudarjev in njih
družin, a hujše še pride, ker je
sima še tukaj. S strahom priča-
kujejo rudarji in njih družine
mrlihi sunkov ostre burje, ki
pretrese človeka do kosti, če
nima tople obleke.

V premogovniški delajo stav-
kavski akoraj zastoj in čuva
jih "želazna in premogovna"
policija, da ne izvedo resnice in
spoznanja, kako izko vlogo igra-
jo v človeški družbi.

Pri Mellonovih je drugače.
Njih palača je razsvetljena, tam
sta slija in blešč. Sarah Cor-
dellia Mellon, hči premogovnega
in industrijskega magnata Ri-
chard Benti Mellona se moči.
Njen senin je Allen Mason
Scaffe.

"Gospodična Mellonova se po-
roči v arabakem aljažu," je sapi-
sal nad vestjo šmokav, katere-
mu se je mogoče zaradi izred-
nega sijaja, blišča in razkoš-
nosti zavrtelo v glavi. Zakaj pa
ne? Oče mlade neveste je silno
bogat, njen stric je Andrew
Mellon, zakladniški tajnik, tret-
ji najbolj bogat človek v Ame-
riki.

Stric je prišel k poroki in na
svatbo. Dal je nevesti kar pol
milijona dolarjev vredno balo, ki
je razložil na tri mise v pa-
viljonu, ki je bil nalašč zgrajen
za to slavnost in ki je stal sto
tisoč dolarjev.

Kakšno protislovje! Na eni
strani silna revščina in trplje-
nje, na drugi pa nedosežna raz-
košnost in razsipnost! Da, ena-
kopravni smo, ampak le tedaj,
ko umremo. Do smrti imamo
vsi enake pravice — bogati in
revni — do življenja jih nima-
mo. Imeli jih ne bomo, dokler je
na svetu vpostavljen kapitali-
stični družabni red, v katerem
so reveži oni, ki s svojim mo-
ganakim in ročnim delom pro-
vajajo vse bogastvo na svetu, a
bogati oni, ki izkoriščajo delav-
no moč prihi.

AMERIŠKI FARMARJI NA POTI V RUBLJO.

Ustanovili bodo svoje kolonije.

London, 1. dec. — 47 farmar-
jev in delavcev, ki so zapustili
svoja dela in kmetije, da zagra-
bijo, po njih mialih, zlato priliko,
ki jih čaka v Rusiji, so včeraj
dospeli v London. Skupino vodi
Karl Pultur, mizar iz Bostona.

Vsi so člani združne skupine,
ki se je ustanovila v Ameriki,
ko se je njena delegacija, ki je
bila poslana v Rusijo, da pro-
dukuje farmarstvo, pred kratkim
vrnila v Ameriko. V Rusiji na-
meravajo ustanoviti svojo kol-
nijo.

Zensko truplo najdeno v jezeru.

Chicago. — Truplo Lete Gyl-
ling je bilo v sredo zjutraj naj-
deno v jezeru na severnem delu
mesta. Dekle je bilo staro 38
let in je bolehalo že dalj čas,
kar jo je najbrž gnalo v smrt.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasa po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (vključno Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta; Chicago in Cileo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, in na inostranstvo \$9.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

3637-39 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscriptions: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju n. pr. (Nov. 30-1927) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da ne vam ne ustavi list.

KAJ SE GODI V DRŽAVI COLORADO?

Javno mnenje se obrača na stran rudarjev.

Nauzdano časopisje si prizadeva po krvolitju pri Columbinu postaviti stavko rudarjev, ki jo vodi organizacija I. W. W. v slabo luč. Najspretnější šmokavzi hodijo po argumente proti I. W. W. v preteklosti, da javnost prepričajo, kako slaba je organizacija I. W. W., ki se poslužuje tudi nepostavnih sredstev, ako je treba, da doseže svoje namene.

Časniški poročevalci nauzdanega časopisja so prehodili stavkovni okraj in iskali in brskali, kje opazijo kaj, da se rudarjem obesi sabotaža ali druge take nepostavne reči.

Hodili in iskali so zaman. Kjer so pogledali v dvorane organizacije I. W. W., tam so našli red in mir. Delavci so govorili delavcem mirno in trezno. Razkladali so jim, kako njih gospodarji kršijo obstoječe postave. Tolmačili so krivice, ki jih rudarji trpe, a pri tem jih opominjajo, da se morajo zadržati mirno in dostojno, ako hočejo zmagati.

Zdolaj v kuhinji se kuha goveja juha z zeljem za nasičenje stavkarjev in njih svojcev.

Izredna državna policija, pobojniki in privatni stražniki preže na stavkarje, kdaj izvrše kakšno kaznjivo dejanje, da odženejo vse skupaj v ječo in jih nato tirajo pred sodišča, da izrečejo težke kazni. Ti služijo onemu, ki jih plača. Oni prav malo vedo o trpljenju in skrbeh rudarjev. Njih delo ni naporno, pa tudi ni nevarno. Ali oni čakajo zaman na priliko, da aretirajo rudarje zaradi nepostavnih činov, kajti rudarji so mirni in obnašajo se dostojno.

Rudarski baroni se penijo jeze. Njim ne gre v glavo, kako je bilo mogoče organizatorjem I. W. W. takoj prvi dan pridobiti več ko petdeset odstotkov rudarjev za stavko. Imeli so med rudarji svoje zaupnike, ki so delali z rudarji, da so laglje vohunarili med njimi, a ti jim niso poročali, da je pridobljenih za stavko že več kot polovica rudarjev ne samo na papirju in jeziku, ampak v resnici.

Rudarji govorijo različne jezike. Med njimi so Italijani, Grki in Mehikanci. Fakt je pa ta, da je sedanja stavka rudarjev na premogovnem polju bolj perfektna, kot katere druga stavka, ki je bila dozdaj na premogovnem polju v tej državi. Na severnem polju je stavka po poročilih organizatorjev I. W. W. 100-odstotna, na južnem pa 80-odstotna.

Kako je to mogoče? vprašujejo podjetniki. Če bi podjetniki preštudirali svoje akcije zadnjih let, bi prišli do prepričanja, da so stavko sami povzročili, obenem pa naučili rudarje, da morajo biti solidarni, če ne jih bodo potisnili v življenjske razmere Kitajskih kulijev. Rudarji so zaslužili dnevno po \$7.75. Premogovski podjetniki so pa to mezd potisnili doli na pet dolarjev dvajset centov in pripravljeni so bili jo znižati še bolj. Rudarji, ki se je pridružil rudarski organizaciji, so odslavili. Tako so bili rudarji primorani se organizirati hitro v organizacijo, v kateri so imeli priliko se organizirati in zastavkati nepričakovano, ko premogovski podjetniki še sanjajo, da so rudarji neorganizirani, ker se ne organizirajo v rudarske organizacije, da jim podjetniki, ki morajo prejalisej izvedeti resnico po svojih vohunih, kaj se godi med rudarji, ne preprečijo tudi te organizacije.

Po nepotrebnem napadu izredne državne policije s strojnimi na rudarje pri premogovniku Columbine, se je javno mnenje v Coloradu pričelo obračati na stran rudarjev. Ljudstvo v državi se je pričelo zanimati za vzroke, ki so pogнали rudarje v stavko. Celo metodistiška episkopalna cerkev se je pričela zanimati zanje in apelirala na državne avtoritete, naj nikar proti rudarjem ne rabijo bolj ostrih metod, kajti rudarji so tudi človeška bitja, s katerimi se mora ravnati v mejah zakona.

Dijaki z učilišč nastopajo na govorniških odrih in v živih besedah slikajo trpljenje rudarjev in naglašajo, da se vzlic vsem provokacijam od strani podjetnikov zadržijo mirno in dostojno.

To pa peče premogovniške podjetnike n nauzdano časopisje skuša s pripovedkami iz preteklosti o organizaciji I. W. W. napeljati javno mnenje na stran podjetnikov in proti izkoriščanim rudarjem, ki so v svojem obupu se poslužili zadnjega orožja — stavke, da tako prepričajo in dokažejo, da so rudarji ljudje in obrnejo pozornost javnega mnenja na žalostne razmere, v katerih rudarji delajo in živijo.

VESTI IZ NASELIN

Socialistični glasovi.

Hermine, Pa. — Socialistično gibanje med leti 1916-1926, torej čez deset let, je bilo v Westmoreland okraju večalimanj mrtvilo. Bilo pa je malo boljše kot v nekaterih drugih okrajih, razen v Alleghenyju in v Perks okrajih. Izjema je seveda bila leta 1924, ko se je vršila kampanja za delavsko glasovnico. Takrat je neki kandidat prejel 19 tisoč glasov in tudi socialistični glasovi so se bili takrat dvignili. Od takrat naprej pa so se ljudje zopet odtujili glasovanju.

Ljudje so pač nepotrpežljivi in če se enkrat kar čez noč kaj ne obnese, pa takoj obupajo. Glavni vzrok je, ker se ljudje tako težko privadijo čitanju, s katerim bi dosegli znanje na vse strani in tako tudi znanje v evoluciji človeka in njegovem obstanku na naši zemlji. Vendar vsa znamenja kažejo, da človek napreduje, in seveda tam najbolj, kjer obstoje delavske organizacije. Četudi so še nekatere slabotne, vendar imajo uspeh, ker razširjajo svojo literaturo, katere uči delavstvo, kaj mu je potreba storiti, da pride do spoznanja; da tako pomaga sebi in svojim sodelavcem do boljšega položaja; da se razvija s duhom časa, da gre naprej z ostalim razvojem ter da je njegov razvoj v paralelni črti z razvojem strojev.

Učenci, znanstveniki, umetniki so na delu noč in dan — in vse to za izboljšanje človeške družbe. Le škoda, da jih ljudstvo ne more razumeti kakor tudi ne more razumeti samega sebe, kar se ne morejo zediniti, da bi lahko skupno nastopali pri skupnih zahtevah ter da bi na ta način tudi vselej kaj dosegli. Radi tega pa se tudi večkrat dogaja, da delavci dolže nove iznajdbe, da jim te odjedajo kruh. Toda v tem so kajpak v zmoti. To pa lahko takoj vidimo in spoznamo, ako pomislimo, da smo še pred nekaj leti bili prišljeni delati dolge ure, a sedaj, ko večina delamo le malo dni v tednu in manj ur na dan, pa je da se prične zavedati dejstva, da brez znanja ne bo nikdar osvobodjenja. Ako delavci žele, da na napredek potuje hitreje, tedaj je njih dolžnost, da pospešijo ta napredek sami a tem, da skušajo pridobiti izobrazbo.

Torej delavcu je potrebna dobrih knjig in časopisov in poleg tega pa dobrih organizacij. Vse to se ne dobi zastojni, ampak stane denar, kateri pa je vselej dobro investirati, ker znanje, izobrazba pomenjata osvobodjenje. Delavci se pač morajo žrtvovati v razne kampanjske fonde in druge sklade, ki so ustanovljeni njim v prid. Ako se delavci tega ne zavedajo, da so taki fondje potrebni ter da se žrtvujejo za napredek, tedaj ne bo nikdar tistega dne, ko ne bo več suženjskega dela kot je danes. Ako hočemo, da se bo nam in našim otrokom boljše godilo, tedaj moramo pomagati, da se voz napredka popelje naprej hitreje, da ne bomo samo čakali na drobtine, ki padajo raz mize tituliranih in posedujočih slojev.

Morda pa se delavci zanašamo, da se bo nekega dne kapitalizem zadel ob skalo ali da pade v prepad, nakar postanemo gospodarji brez vsakega truda, kot je nekoč Čali Novak modroval svojim poslušalcem. Lahko smo gotovi, da je geslo bolj pravda, da bo šla kamela prej skozi šivanko uho, kot se bo kaj taknega pripetilo. Dokazov imamo dovolj, da večina veruje v učenje. Naša mladina napreduje in dere naprej preko vseh takih proročb in se zanje niti zmeni ne. V civiliziranih državah ni prostora za take vrste barikad. Lahko so pa mogoče tam, kjer še ni prodrla civilizacija.

Kar je dobro za Rusijo, Indijo ali vso Azijo, s tem je ni re-

čeno, da je tudi dobro za Ameriko, kjer se je industrija razvila že do tiste točke, kjer pride do nacionalizacije, ako narod spregleda. In zato bodo skrbeli ljudje, ki razumejo prava pota, po katerih bodo vodili narod k boljšemu življenju in v boljšo človeško družbo. Glavna odgovornost je na delavcih samih, da oddajo ob času volitev svoje glasove praviim svojim zastopnikom na volilni dan, kateri bi moral biti narodni praznik. Predvsem je treba zato, zopet povdarjam, znanja in izobrazbe. Delavec mora spoznati svoj pomen, da ima moč v svojih rokah ter da se mora samo navaditi, kako rabiti to moč in kito pametno ne da bi razbijal in pobijal ljudi. Delavec se mora učiti, da bo znal poslušati in slediti praviim vodjem.

Pot do spoznanja in osvobodjenja delavcev je v tem, da ne poslušajo brezbrzižnežev in plačalnih korumpiranih provokatorskih lakajev, ki jih motijo in jih skušajo izvesti v svoje mreže. Ako se bodo delavci otreli takih ljudi, ki pomagajo sedanjemu družabnemu redu, da izkoristi delavca in njih otroke, tedaj bo tudi delavcem zasijal lepši dan. Križ je tudi v tem, da radi zasleplencev morajo trpeti tudi ostali za njih grehe.

Poglejte koliko hrupa in nezadovoljnosti je dvignilo par oseb pri SNPJ. To so samo prelikušnje. Toda take prelikušnje bi lahko znale biti drage, ako bi ne bilo razodnih ljudi, ki znajo tolmačiti članom investiranje njihovega premoženja. Kdor je čital tolmačenja o garancijah, ki so bila priobčene v Prosveti o Zdrružni banki in njenih združnih prodajalnah; mora biti več kot slep, če kriči, da bo denar izgubljen. Toda kljub temu se še dobe ljudje, ki trde nasprotno. Zopet dokaz, da manjka ljudem še mnogo znanja, akoprav trdijo, da vso vedo o katolicizmu in socializmu. Pravijo, da njim ni treba čitati Proletarca ali Prosvete in podobnih listov. Ne, ni tako. Veliko nas je, ki čitamo in čitamo, pa čez dolgo komaj spoznamo, kako smo majhni in še neumni. Pa tudi tako spoznanje mora priti in je pot k napredku. Ko pride oče do takega spoznanja, tedaj lahko pošlje svoje otroke v boljše šole, kot jih je sam imel. S tem pa tudi pomagamo zidati temelj civilizaciji.

Vrniti se moramo nazaj k političnemu programu. Potom volitev lahko mnogo dosežemo, da bodo otroci revnih imeli priliko do spoznanja in izobrazbe ter da bodo lahko uživali sadove svojege dela, kajti sedaj uživajo te zaklade samo tisti, ki se niso trudili zanje. Pred vsem bomo delavci morali začeti voliti socialistično, da se hitreje pride do cilja in se tako povspeši napredek. Postaviti bomo morali na odgovorna mesta svoje zastopnike, ki bodo skrbeli za nas, ne pa delali v škodo nam. Potem bodo imeli tudi učitelji svobodo pravega poučevanja v šolah. Danes imajo v Rusiji delavski otroci priliko pohajati šole tako kot otroci bogatih staršev. Prav tako bi bilo lahko tudi v Ameriki, kjer je največje bogastvo sveta.

Kot sem omenil, je v Westmoreland okraju ostalo od stranke samo ogrožje, katero pa je bilo težko pokoncu držati radi nezanimanja delavcev. Toda pri letošnjih volitvah se je pokazalo boljše. Važno je to, da iz 128 volilnih postojank je bilo komaj 30, kjer ni bilo oddanega nobenega socialističnega glasu. Ako bi bilo več ljudi v teh okrajih, ki bi bili pripravljeni deliti brošure in drugo literaturo, tedaj bi brez dvoma bilo izvoljenih več soc. zastopnikov v razne urade.

V Pittsburghu so reorganizirali soc. mladinsko šolo, ki se je pričela dne 6. novembra v Mednarodnem soc. liceju. Tu se nu-

di dobra prilika Slovencem v Pittsburghu. — Dne 13. novembra je bil tam banket in shod, na katerem sta govorila James Maurer in J. Brophy poleg drugih govornikov. Ob tej priliki je bilo nabranega denarja za Debasovo radio postajo \$407.

Lekren pozdrav vsem, ki želijo boljše človeško družbo! — A. Zornik.

Mednarodna turistična razstava.

Od 21. do 26. novembra 1927 se je v hotelu Sherman v Chicagu vršila mednarodna razstava, posvečena največ potnikom in turistom, pač komercialnega značaja. Ker sem čital v Prosveti, da bo na ti razstavi zastopana tudi Jugoslavija, sem vse eno iz radovednosti stopil pogledati, kaj bodo razstavili.

Bilo je v soboto, toda posebnega "drenja" na razstavi ni bilo. Sklepal sem, da taki, ki imajo kaj pod palcem in ki se vozijo ali potujejo za "luksus", so najbrž že pred to razstavo vedeli, katere dežele in kraje je obiskali. Kar pa nis bil brez "cvenka", za take razstave ni imela posebnega pomena. Kdor se zanima za pokrajinske slike, je imel nekaj užika.

Na razstavi je bilo razstavljenih največ pokrajinskih slik, nekaj preproge, čipk, kovinskih izdelkov in knjig o zgodovini narodov. Slike so bile večinoma fotografije, par risb in nekaj navadnih "plakatov". Ogledal sem si največ pokrajinske slike, katere so me zanimale in so bile skoro vse precej zanimive. Posebno Amerika, Poljska, Francija, Nemčija, Avstrija, Švica in Čehoslovakija so se pri teh slikah odlikovale. Najlažše se je pripravila Belgija.

Jugoslavija je imela največ preproge srbskega dela, pokrajinskih slik in nekaj kovinskih izdelkov. Slike so bile skoro vse vzete iz Srbije in Bosne-Hercegovine, le ena sama, ki je visela na vogalu pri vhodu, je bila iz Slovenije: Bled! Ker se mi taka razstava ni dopadla, sem se pri tožil pri navzočih zastopnicah, kaj niso prinesle več slik — ako se jih že obeša — tudi iz Slovenije, saj pri nas vendar niso tako pusti kraji, da bi se jih svetu sramovali pokazati. Pa mi je pokazala tam v ozadju ... tam, kjer nihče ne vidi, še nekaj slik iz Slovenije. Na misel mi je prišla prejšnja avstrijska "mera", s katero so merili Slovence in isto "mero" rabi danes tudi naša slovanska Srbija za nas. Pa što naj bo kranjec?

Najmanj pa se mi je dopadla nacionalistična propaganda, katere ni pozabilo vodstvo izrabiti tudi na ti razstavi, česar nisem opazil nikjer drugje. Na južni strani je visela preproga, na kateri je bil vst kraljevski "grb" in na ti preprogi je visela tudi alika mladega prestolonaslednika z mogočno zastavo na rami in sam je bil do prs zavrt v njo. Zdelo se mi je, kot da mi hočejo reči: Ali ga vidiš? To bo naš bodoči kralj. Kadar prideš v Jugoslavijo, pridi si ga ogledovat. — Ne gojim sovraštva do nikogar, najmanj pa do nedolžnega otroka, četudi je kraljev sin, gabi pa se mi hinavščina in klečeplazje. Ako se hočejo ljudje valjati v prahu pred monarhi v Evropi, svobodno jim, toda bili bi lahko nekoliko bolj dostojni v ameriški republiki. Jaz dvomim, da je jugoslovanski narod tako ponosen na svojega kralja. Ako Jugoslavija nima na razstavi kazati drugega nego kralja, ji je priporočati, da nadaljne razstave opusti.

V eni izmed dvoran hotela so tudi kazali "premikajoče slike" in bilo je nekaj govorov ter različnih programov. Posetnikom so dajali različno reklamo in priporočali, da na potovanju naj nikar ne pozabimo objakati zanimivosti njih dežel. Objubili smo, da kadar postanemo dovolj bogati, da jim izpolnimo želje! — F. A. Vider.

Igra, seja in drugo.

Farrell, Pa. — Igra "Hrbtenica", ki je bila pred kratkim vpriporjena na našem odru, je izpadla v zadovoljstvo vsake občinstva. Igralci so rešili svoje vloge dobro. Tudi dobiček je bil precej primeren v teh slabih časih.

Delavske razmere so zadnjih osem mesecev tako slabe, da se niti za žgance ne zasluži. Marsikateri delavski družini blajpa prede. Vse kaže, da se bo zopet pojavila delavska kriza, kakor je bila leta 1921. Delavstvo hodi od tovarne do tovarne za delom, mali trgovci so začeli zapirati svoje trgovine, velike trgovine pa zahtevajo vse za gotov denar. Slaba prede družinam, ki nimajo svojih domov in ne prihrankov.

Društvo "Slovenec" je zaključilo na redni seji meseca oktobra, da se mora vsaki član udeležiti seje meseca decembra, ko bodo volitve uradnikov za prihodno leto. Kdor se ne udeleži, ga zadene kazens s suspendacijo za dobo 30 dni. Vzrok je, kjer nekateri člani se ne udeležijo seje po celo leto, mnogo jih je ki so pri seji samo takrat, ko so sprejeti v društvo, potem imajo pa vedno kakšen vzrok. Dolžnost je vsakega člana, da se udeleži seje vsaj vsake 3 mesece. Glavna seja je meseca decembra. Tajnik mi je sporočil, da veliko članov ne plača svojega assessmenta in je on založil za vse člane. Zatorej tisti, ki niste plačali assessment za zadnje mesece, se zglašite pri tajniku ter poravnajte svoje račune, ker tajnik ravno tako občuti krizo kakor vi. Ne pozabite meseca decembra, se zglašite ter poravnajte račune med tajnikom in društvom. Seja se bo vršila dne 11. dec. ob 1. uri popoldne v dvorani Slovenskega doma (stranska vrata iz French st.).

Slovenski dom ima na razpolago nekaj zadolžnic. Kdor hoče podpisati zadolžnico za svoto \$100, se lahko priglasil. Delnice se začno prodajati dne 1. jan. ter zaključijo se dne 31. marca. Vsaka zadolžnica mora biti plačana v dobri enega leta.

Rojaki, ki so podpisali zadolžnice, ter so zaostali s svojim plačilnim obromom, se naj zglašijo. Vseled slabih delavskih razmer se bo čakalo do 31. marca. Kdor med tem časom ne plača svoj del, lahko izgubi, kar je plačal na zadolžnico. Dolžnost vsakega poedince je, da pogleda svojo plačilno knjižico, kdaj je zadolžni plačati. Ako je zaostal, naj naznani tajniku. V bližnjih naselbinah naj pa javijo našim zastopnikom, kaj in kako mislijo.

Glavna letna seja se vrši dne 18. dec. ob 1. uri popoldne v domovi dvorani. Vaša dolžnost je, da pridete na sejo, ker je volitev odbora za prihodnje leto ter več važnih stvari je treba rešiti, ki so v korist doma. Volitve so glavne. Vsaki, ki ima polno plačano delnico, ima en glas, ter tudi opravičen je do urada. Boljše je, da se malo pokregamo pred volitvami, potem pa pridemo na sejo, ter izvolimo odbor, ki bo povelji nam vsem; kot pa kritizirati pozneje, če se ne udeležite seje, več škodi kakor pa koristi. Vabljeni ste vsi, da se udeležite seje, ker od vas vseh je odvisen napredek našega doma.

Seja je tudi zaključila, da bo dobil nagrado tisti, ki bo igral na kegljišču ter napravil najvišje število. Vsak, ki bo kegljal in dobil najvišjo število, se ga vpiše. Kdor zadnji napravi najvišje število, dobi nagrado v gotovini. Zaključek je 31. dec. Mr. Matija Povše iz Clevelanda, Ohio je daroval Slovenskemu domu lepo moško obleko za svoto \$50. Številke bodo dvignjene na božični večer. Kdor delničarjev ali rojakov bo tako srečen, da bo njegova številka dvignjena, mu bo obleka za svoto \$50 pomerjena, kakršno si izbere.

Dramatični klub bo priredil na božični večer krasno dramo v 5 dejanjih — "Mlinar in njegova žena". To je pa jako lepa drama iz kmečkega življenja. Poudrobosti o tem bom poročal prihodnjič. Pazite na oglas. Delničarji so zaključili, da se po končani predstavi priredi Mladavčev večer za našo mladino. Slovenski dom bo napravil lepa darila za naše malčke. Zato matere, pripeljte svoje otroke v dvorano; tudi fantje in dekleta bodo dobile svoja božična darila. Le pridni bodimo. Tudi za nas stare bečarje bo nekaj pripravljeneja.

Zadnje volitve v Mercer okraju so izpadle v korist suhačev.

BARIKADE

Male in velike luže.

Musso pravi, da je Jadran italijanska luža, pa naj pride kar hoče.

Šta nas briga! Ena mlaka več ali manj, samo da je naš Bubble Creek "fri". Mi smo državljani vsakega sveta, pa naj pride kar hoče.

Je že prišlo!

Potres v Hercegovini! Prav je imel France Ogrizek, ki je sveril Ameriko, naj ne pošilja denarja tja, kjer je potres doma. Ne pošiljajte denarja v Hercegovino! Denar naj stane tukaj, kjer ni potresov, tornadov niti oslovskega kašlja!

Pomagajte!

Dragi brate predsednik! Vostim ti veselo praznike in tukaj ti pošiljam en dolar jednoti v podporo. Jaz nisem član — niti ne bom, ker sem absolutno nevtralnega duha — rad pa podpiram dobre ustanove revnega naroda. Tako so zapovedali naši starši. Pozdravljam tvojo ženo in tvojo polomljeno karo. Obenem ti kličem: Sram vas bodi, vse predsednike! Prosim, da to objavijo v listu. — Martin Škula.

Kaj je bratska ljubezen?

Bratska ljubezen je — dva požirka za dolar.

Ne vprašaj!

Vidiš, to je rekel Cibrov Jaka, to je pisal Jaka Strigelj, to je pa trdil Peter Pajzelj. Ne vprašaj me, kakaj je to rekel Cibrov Jaka, kakaj je to pisal Jaka Strigelj in kakaj je to trdil Peter Pajzelj, ker ne bom mogel reči potam, da so vsi trije lagali.

Nekdo liče nevesto.

Iščem nevesto, ki zna dobro sukati "monkirenc" in šofirati. Kuhati in krpati nogavice znam jaz. Lahko je tudi divorsana vdova. Vse ponudbe je poslati na "Barikade".

Strategija iz krapinskih časov.

Kikič: Tvoje taktike pa ne razumem.

Bajerčič: Ne razumeš? Vsak otrok lahko pogrunta. Kar kdo vrže v mene, poborem in vrnem. Na primer: če mi kdo vrže osla, mu vržem jaz še večjega osla.

Kikič: Potem si ti večji osel!

Pada, pada — brumna buča.

Leta 1925: Socialistična trdnjava pada. Se leto pade.

Leta 1926: Rdeča trdnjava pada. Se ta mesec pade.

Leta 1927: Lawndalska trdnjava pada. Vse se ruši. Se ta teden pade.

Tako padajo leta ...

Nova nevarnost.

V Zenevi zopet konferirajo. Kadar tam konferirajo, je vselej Evropa v nevarnosti. Srečna Amerika, ki nisi v Evropi!

Veliko razodetje.

Katoliški brat od Sv. Stefana je prišel na debato in bil je presenečen. Videl je, da br. Turk nima rogov in br. Zajc nima repa! "Zdaj šele vidim, kako nasi kutarski agentje lažejo," je rekel katoliški brat in se odpravil k suhi mamici na Blue Island ave. — Priča, ki ni gluha.

Pozivljam naše rojake, ki potujejo po tujakšnjem okraju s prepovedano piščajo, da se naj ogibljuje, ako morajo čez naš okraj, kjer se lahko seznanijo s suhači. Naš sodnik obsodi krsilca 18. amendementa kar za v prišlino delavnico, za prvi prestop 6 mesecev, za drugi eno leto, za tretji pa "samo" 3 ali 4 leta. Kadar čitamo sodniške objave, se človek kar za glavo prime. Za ta prestopke kaznujejo bolj strogo kakor za umor. Poglejmo danes kam so prišli zagrizeni suhači. Prihodnja 4 leta se nam obeta, da bomo pili samo vodo. Kakor se sedaj čujemo, bodo postavili tiste "modre zakone", ki ležijo na tujakšnjem magistratu neke na polici, ki so jih založili še pred 100 leti. Seveda mi jih bomo mogli upostevati, ako nečemo na ričet. Kje si ti boginja svobode! — Frank Kramar.

Vesti iz Jugoslavije

TRAŠNA RUDARSKA NE- SREČA V KRMELJU NA DO- LENJSKEM.

V Venče šahtu so se ponesre-
čili trije rudarji. Poročilo o tej
nesreči se glasi:

St. Janž, 10. nov. — Sentjanški
premogovnik v Krmelju je last
Andrijevega pok. Andreja Jakla, ka-
terih pooblaščenec in solastnik
g. Venče Jakl. Premogovnik
zaposluje okoli 500 rudarjev, od
teh 200 kopačev, 25 učnih kopa-
čev, 89 vozačev, 42 profestio-
nistov, 44 žensk, ki so zaposlene
na separaciji, in 46 dnevnih de-
lavcev.

Premogovnik obstoji iz Andre-
jevega šahta, ki je 60 m globok,
Venčešhta (90 m), Franjinega
šhta (60 m) in dnevnega kopa
Koluderja, kjer pa kopljejo pre-
mog le ob večjih naročilih. Pro-
jektacija vseh treh šahtov znaša
skupno 30 do 40 vagonov. Ru-
darji delajo v treh dneh: od 6.
do 2., od 2. do 10. in od 10. do
6. jutraj. Tehnični ravatelj
premogovnika je g. inž. Cervin-
ka, ki je obenem obratovodja
Andrejevega in Venčešhta
skupno z asistentom g. Zupanci-
cem, dočim je g. inž. Rotta skup-
no z inž. Janežičem obratovod-
ja Franjinega šahta in Koluder-
ja.

V najstarejšem Andrejevem
šahu je že večkrat gorelo; pre-
mog se tu rad nagiblje k samo-
žganju. V zadnjem času pa so
šahu, poprej imenovanem vsa
tlenja, ponehala. V Franji-
nem šahu, poprej imenovanem
Strasburg, so se pred vojno tudi
vekrat vnele premogovne pla-
sti, nakar so ga morali zaliti.

Strasburg je bil nato zaprt 10
let. Pred tremi leti so ga pa
ponovno odprli in prekrstili v
Franjin šaht. Ponekod so mora-
li napraviti popolnoma nove
hodnike, drugod pa so se zopet
poslužili starih.

V Venčešahu so se pojavila
od vasi Gabrijele v smeri proti
tlenici večja tlenja, ki pa ni-
je povzročala nevarnosti, ker
rudarji v teh predelih niso de-
lali in so imeli goreče plasti za
hrbtom. Delali so na prilično
varnih mestih naprej od gorečih
plastí. Premogovniki aloji leže
v Venčešahu navpično in se pri
kopanju radi drobje. Ker je tudi
velik pritisk zraka in nudi raz-
drobljen premog večje površine
zrakca, se premog kaj rad vna-
ma; tako se je pred dvema me-
secema vnelo na neki koti, ven-
dar se je posrečilo ogenj udu-
šiti.

Venčešah leži na levi strani
železnice tik nekako v sredi-
šču med Andrejevim in Franji-
nim šahtom. Približno v isti sme-
ri kakor Andrejev šaht leži vasi
Gabrijele, odkoder vodi v globi-
ni 59 m od površine glavni hod-
nik proti šahtu samemu in k
glavni vzhodni odboji njegaj.
Od vasi Gabrijele vodi spodetka
v precejšnjem loku cesta, ki ob-
ide na severni strani Venčešah
in doseže glavno cesto blizu e-
lektre centralne. To cesto z
Gabrijele mimo Venčešaha so
morali l. 1925 preločiti proti se-
veru, ker se je vdiral, očitno
zaradi spodaj izkopanih rogov.

Od glavnega hodnika v globini
50 m gre navzgor in navzdol več
vzporednih hodnikov; na obeh
straneh glavnega hodnika kop-
ljejo premog.

Kraj nesreče se nahaja pribli-
žno 300 m od šahta na tkzv.
koti 225 v globini 30—35 m, to-
rež 29—34 m nad glavnim hod-
nikom. Od glavnega hodnika na-
vzgor proti površini na prostem
vodi več zaslinih izhodov (malih
šakov). 15—16 po številu, ki
služijo obenem za zračenje. Ves
Venčešah obsega skupno okoli
10 km hodnikov.

Kraj nesreče je imel obliko če-
tverkotnika, čigar stranice so
obsegale 2.20 m. V tej tkzvi.
"obi", kakor često imenujejo
rudarji predele s tako obliko, so
delali 4 delavci, ki pa so se me-
njajali zaradi prehude vročine,
ki je prihajala od vrhnih gorečih
plastí na levi strani precej od o-
pisanega kraja nesreče, tako da
sta po dva delavca delala s dva
počivala.

V usodnem času, v torek ob
pol 4. jutraj je bil en sam ko-
pač na delu, ostali trije tovariši
pa so počivali. Ker mu je šlo
delo prepočasno od rok, je zav-
ratl v steno, da bi lažje kopal, pri-
tem pa je nenadoma zagrmel
strop nad njim in ga zasul, pre-
den mu je bilo mogoče ubežati.
Premogovne plasti, ki so se vsu-
le z vrha doli, so zasule tudi dva
njegova tovariša; tretjemu se je
posrečilo uteči in enako pazniku,
ki je imel službo v neposredni
bližini.

Kakor hitro sta se rešena ru-
darja zavedla, kaj se je prav za
prav zgodilo, in opazila požar, ki
je nastal v jami, sta odhitela ob-
vestiti o katastrofi kopače v so-
sednjih "sohah". Vsi so zaradi
večje varnosti pred požarom
zbežali navzdol na hodnik 50m
globoko, na tkzv. koto 207. Takoj
se je sestavila resna ekspedici-
ja pod vodstvom inž. Rotte, as-
sistenta Zupancića, inž. Janeži-
ća ter paznikov Lundra in Fe-
kovnika. Kraj požara so po spod-
njem hodniku obšli, vendar za-
radi dima in ognja niso mogli
priti do ponesrečenec.

Da bi udušili ogenj, so pričeli
zunaj na prostem po malem ja-
sku vlivati vodo na koto 225. Po
napornem in težavnem gašenju
se jim je končno posrečilo, da so
prišli opoldne do kraja nesreče
in do prvega ponesrečenca.

Šest ur kasneje so potegnili
izpod žerjavice še ostala dva in
vse tri odnesli proti šahtovemu
izhodu.

Smrtno ponesrečili so se na-
slednji rudarji:

Jernej Petje, 25letni rudar, o-
ženjen, stanujoč v Sv. Roku pri
Mokronogu.

Vinko Kolenc, 25letni samski
rudarski delavec iz Vrhke, obča-
na Tržiče.

Ivan Hribar, 23letni samski
rudarski delavec z Velikega Vr-
ha, občina Boštanj.

Zanimivo je, da je bil 25letni
Petje poročen komaj 14 dni. Lan-
sko leto se je vrnil od vojakov
in stopil v službo pri premogov-
niku. Bil je priden in varčen ter
z izvoljenko svoj lastni dom.

Njegova žena Franciška je že v
starosti 6 let izgubila starše, ki
so živeli z njo v Žunovcu pri St.
Rupertu. Zgodaj osirotelo dekli-
co je vzela k sebi teta Alojzija
Brkova iz Gornih Jesenic pri St.
Rupertu. Ko sta se mlada zara-
ženca poročila, sta se z Gor. Je-
senic preselila k Sv. Roku pri
Mokronogu. Oba pač nista niti
najmanj slutila, da jima bo mla-
dar rodniška sreča tako kmalu in
tako tragično uničena.

Nemci v Chicagu bodo slavili
spomin Von Steubena.

Chicago. — Nemški klub in
organizacije v Chicagu se zdru-
žujejo, da proslave 150-letnico,
odkaj je stopil na ameriška tla
Frederick William Von Steuben,
da pomaga kolonistom v njih bo-
ju za svobodo. Nad tisoč Čikaža-
nov nemškega pokolenja bo v
soboto prisostvovalo slavnostim
obkrobnic v dvorani Morrison ho-
tela.

Novi Fordovi avti so poceni.

Detroit, Mich. — Fordovi av-
tomobili novega modela, ki so
zdaj na trgu, se prodajajo po
slednjih cenah, ki so bile nazna-
njene v sredo: roadster \$385,
phaeton \$395, chassis \$325, tu-
por sedan \$495, sport coupe
\$550 in Ford sedan po \$570. —
Cene novim trukom so od \$460
do \$495.

Veteran svetovne vojne se za-
strupil.

Chicago. — John Rance, star
33 let, ki je bil pobabljen v sve-
tovni vojni, je v torek dobil do-
voljenje, da zapusti Edward Hi-
nes Memorial bolnico. Kmalu za-
tem je povzli steklenico strupa
in ljudje so ga našli mrtvega na
nekem železniškem dvorišču.

12.000 imigrantov prijetih na
meji.

Washington, D. C. — Delav-
ski tajnik Davis poroča, da se je
v zadnjem fiskalnem letu nase-
lilo 538.000 tujcemcev v Zdra-
ženih državah, izšlo se pa je
253.500. Več kot 12.000 imigran-
tov je bilo prijetih na meji, ko
so se hoteli naseliti nepostavno.

ZELI ZNIZATI ŠTEVILO ZVEZNIH SODIŠČ.

To bi po Norrisovem mnenju od-
pravilo precej reakcionarnih
sodnikov v deželi.

Washington, D. C. — Senator
Norris, predsednik senatnega
justičnega komiteja je dejal, ko
je govoril z zastopnikom Fede-
raliziranega tiska glede sodnijs-
kih prepovedi proti delavcem
ob času sporov v industriji, da
je treba odpraviti vsa zvezna so-
dišča razen najvišjega, ki ga je
ustanovila ustava.

Norris je menil, da ustava da-
je kongresu oblast ustanoviti
nižja sodišča. Kongres je to tu-
di storil. Po njegovem mnenju
je pa zdaj čas, da kongres prekli-
če zakone, s katerimi so bila u-
stanovljena distriktna in apelna
sodišča. Ako bi se to zgodilo, te-
daj bi se dežela po njegovem
mnenju rešila precejšnjega šte-
vila reakcionarnih sodnikov, ki
so bili imenovani za vse njih
življenje in se konvencionalno za-
radi tega ne zavedajo odgovor-
nosti napram javnemu mnenju.

Norris prizna, da je odprava
zveznih distriktnih in apelnih
sodišč veliko delo in da bi se pri-
zadeti bojevali proti odpravi teh
sodišč.

RESNICA O DOGODKIH V STAVKI V COLORADU RAZPOSILNA PO RA- DIJU.

Fakti bodo oddani za radiopo-
staje WEVD, delavske posta-
je v New Yorku.

New York, N. Y. — Forrest
Bailey, ravatelj Unije za ame-
riške civilne svobodščine, bo v
nedeljo, dne 4. decembra ob 2:20
popoldne govoril z radiopostajo
WEVD v New Yorku o stavki
rudarjev v Coloradu. Poročal bo
fakte, ki so jih videli očitivci v
tem industrijskem konfliktu.

Unija za ameriške civilne svo-
bodščine je prejela poročila, ki
se tičejo ameriških civilnih svo-
bodščin. Zagovarjal bo vpostavi-
tev svobode govora, združenja
in odpočitke oboroženih stražni-
kov pri premogovnikih.

Kdor se zanima, kaj se godi v
Coloradu, in ima radio, bo poslu-
šal, da izve resnice o dogodkih,
o katerih je velikomestno dnev-
no časopisje zadnje dni veliko
poročalo.

NORRIS ZAHTEVA PONO- VO ZASLIŠANJE V SENATU GLEDE OLJNEGA ŠKAN- DALA.

Washington, D. C. — Sena-
tor Norris bo podzvel akcijo, da
senat uvede ponovno preiskavo,
da se izčisti skrivnost, ki obkro-
ža \$3.000.000 pogodbo Continen-
tal Trading kompanije, ki je li-
grala prominentno mesto v Sin-
clair-Fallovem tepotdomskem
zarotnem slučaju.

Del profita Continental druž-
be transakcije — \$230.500 v
bondih svobode — je prejel, o-
tem so definitivni dokazi, Al-
bert Fall, kmalu potem, ko je
dal tepotdomsko oljno rezervo
v najem Sinclairju. Norris hoče
izvedeti, v čigav žep je izginila
ostala vsota \$2.789.500.

Olga Milanoff bo morda depor-
tirana.

Washington, D. C., 1. dec. —
Olga Milanoff, Črnogorka, ki je
bila zapletena v družinske za-
pletitaje s F. L. Wrigtom, zna-
nim arhitektom, bo morda de-
portirana. Izseljeniški komisar
je namreč podal izjavo, da Mila-
nova ni imela nikdar pravice, da
ostane stalno v Združenih drža-
vah. Zaslišanje glede akcije, da
se je deportira, bo v New Yorku.

Sinclair Lewis v Moskvi.

Moskva, 1. dec. — Ameriški
pisatelj Sinclair Lewis je prišel
snoči v Moskvo. Rekel je, da je
pričakovati, da ga prvo uro za-
dene krogla, a drugega ni bilo,
kot da je padel na ledenem tro-
tarju. Lewis bo tukaj pisal
svojo novo knjigo.

Sodnik, ki je ležal v napol zavesti
10 mesecev, umrl.

Manchester, Conn., 1. dec. —
Spalna bolezen je bila vzrok
smrti sodnika Herbert O. Bo-
werja. Umrl je v sredo zvečer.
V napol zavesti je ležal v bolni-
ci od februarja t. l.

Naša koruzna industrija

Piša slovenski farmar.

Koruzi je glavni pridelek v
državi Illinois. Noben drug pri-
delek na kmetijah in koruznem
pasu v tej državi ni tako visoko
cenjen in nam ne obeta boljšega
uspeha in večje vrednosti, pa če
bi bilo to tudi v večjih obsegih
v akrih, bi nikakor ne bilo večje
ga zanimanja do dela, kot je
do pridelovanja koruze.

Zato pa kmetijstvo nadkriju-
je v sredini države in okrog le
povečini sama koruza. Zelo za-
nimivo je že samo opazovanje
obdelovanja tega polja. Neka-
teri kmetovalci pričnejo z ora-
njem že v jeseni, drugi zopet
zgoda spomladi, kajti vsaka
star ima svoje lastne zahteve
in tako ima tudi zgodnje oranje
velik pomen v tem, da uničuje
zalego, kot črva, največjega ko-
ruznega sovražnika — "corn
borerja". Teh imamo namreč
dve vrsti: domačega in pa pri-
seljenca, ki se je vthotapil v
deželo iz Evrope. Za njimi se
opazka strahovite posledice, a
nam kmetovalcem in kmetijski
družbi pa dela velike preglavice.
Ne vemo, kako ga prav za prav
uničiti.

Vidimo kmata marljivega pri
svojem trudoplnem delu, kot
marljiva čebela pri nabiranju
medu. Enf osušujejo zemljo,
drugi zopet rahlja zemljo, ki je
bila zorana v jeseni in zopet
drugi uničuje plevel z nalašč v
to pripravljenimi branami. To
se ponavlja, dokler ne pride čas
za sadenje. Potem se zopet in
zopet, vedno in vedno nadaljuje
z rahljanjem ter večkratnim
okopavanjem koruze, dokler ne
pride čas zoritve, da se jo pore-
že ali požanje ter pripravi za
kijajo za mozne krave, kar je
nekaj izbornega. Nekateri jo
tudi rahlja za pašo. Zopet drugi
jo pospravijo in pripravijo v ži-
to in kot tako, rahlja sami doma
in za prodajo. Čudno, da so se
naši prvi naseljenci tako malo
pčali s to prekoristno rastlino
koruzo.

Ta brezbrinost pa je trajala
dolge periode let in popolni raz-
vitek v pridelovanju koruze se
je šele tedaj pričel, ko so se ce-
line uravnale in pripravile za
oranje in obdelovanje, medtem
ko je mehanika neumorno z u-
mom in telesom pridno delala in
gradila ter dosegla s tem višek
moderna poljskega orodja.

Naši prvi naseljenci so imeli to
napako, da so se izogibali praz-
ne ali neporabljene zemlje in so
se vedno naseljevali v gozdih
ali šumah ter s tem posnemali
svoje pranaseljenca — Indijan-
ce in tako tudi prav malo pride-
lovali koruze kot Indijanci, ka-
tero so sadili z roko, okopavali z
motiko, poželi in slekli z roka-
mi.

Razume se, da to prvo pride-
lovanje koruze se je rabilo samo
za prehrano ljudi in ne prehrano
živali kot se to dogaja danes.
Treba se nam je pri tej priklji
povrniti nazaj v dobo dveh pe-
riod in pogledati z obžalova-
njem na naše praotce, ko so se
tolčki ali drobili koruzna zrna z
roko, s kamnom na kamen in na
tako način prejalali moko za ko-
ruzni kruh. Ko so pa pozneje
vendar enkrat nastali mlinci, si-
cer na vodno alo, so se naseljen-
ci oživel, venslo zbirali skupaj
in donasli koruzo v vrečah na
konjih od blizu in daleč in so kar
tam počakali, da so jo zmlili in
ko so domov prišli z moko, so
bili zelo zadovoljni in veseli, kaj-
ti koruza jim je bila glavna pre-
hrana v tistih temnih časih.

Sedaj pa pogledjmo današnji
razvoj in pogledjmo naša obir-
na koruzna polja, ki so se izpre-
menila iz nekdanih pušav sam-
o v eni državi — Illinois — in
videli bomo, da je v rabi več kot
deset milijonov akrov od tedaj,
ko so se pričeli jekleni orali ali
plugi graditi in to nekako pred
petinosemdeset leti.

Pa tudi ta prvi začetek je bil
zelo slab napram današnjemu
obdelovanju, samo malo so raz-
rili oz. zorali zemljo celino in
pometali koruzna zrna vanjo, ne
da bi zemljo kaj pripravili ali
obdelali za setev in naposled so
jo pustili rasti kolikor je sama
mogla.

Sedeva ta prvi začetek pride-
lovanja koruze v Illinoisu nika-
kor ne moremo primerjati s pri-

delovanjem današnjih dni že
samo zbog tega ne, ker se v prv-
ih časih niso prav nič osirali na
kakovost koruze, samo da je bila
koruza, pa so jo posadili. Kako
resničen je naš slovenski prego-
vor: "Kakršen je setev, takršen
bo žetev". Poznali pa so že te-
daj več vrst koruz, in sicer:
flint, calico, squaw in dent, iz
katerih je izšla naša današnja;
pa tudi sladko koruzo so že po-
znali. Da smo prišli k boljši
vrsti koruze n. pr. takšni kakor-
šano poznamo danes, je vzelo zad-
njih štirideset let največje stu-
dijske in največje delo se je upo-
rabilo in darovalo v svrhu iz-
boljšanja semena v zadnjih
dvajsetih letih.

Osemdeset procentov od vse
koruzne produkcije se porabi do-
ma za živinorejo in ostalih dvaj-
set procentov se je dostavi na
žitni trg. To se pa razume ta-
ko-le: od vsakih deset bušljev
pridelane koruze osem jih gre
na trg, pa ne kot žito, ampak
kot svinjina in govedina, nade-
lje v obliki mleka ter v drugih
k temu spadajoči, popolnoma iz-
delani ali dovršeni produkti.

Nekako čudno se zliči, a ven-
dar je resnično, da se botanično
koruza prištevja v vrsto trav.
Ako bi ti, dragi mi sokmetova-
lec, hotel prečuti natančnosti te
"trave," da bi si razvozljaj
skrivnostni vzlet ter se hotel pri-
vapeiti do prave alke, bi moral
premeriti in preračunati skupno
mnoštvo "trave" in nje
delavnosti s prirodo enega akra.
Ze sama množina vode, katero
rastoča "trava", ali bolje reče-
no koruza, katere izsosa ali iz-
pumpa iz zemlje dnevno, je ne-
kaj čudnega, očarljivega in na-
ravno rečeno, nekaj neverjet-
nega za navadnega zemljana.

Mislanjski dolina je središče
koruznega polja. Ta dolina je
največja in najpomembnejša
točka ali središče na svetu za
pridelovanje koruze. Evropejci,
kateri potujejo tu akoli, se kar
čudijo tej bajnosti kakor bi se
nam čudno videlo, če bi prišli v
bujno rastočo kavine naade in
gumljeve gozde. Nobena druga
država na svetu pa ne izdela to-
liko neprecenljive vrednosti iz
koruzne produkcije, pa bodisi na
ta ali drugi način, ki bi si jo za-
moglo primerjati z Združenimi
državami, in to očitno — v Mi-
sianjski dolini.

Torej eden največjih razvojev
med drugimi razvoji se je poka-
zal zadnja leta najbolj v rasti in
v koruzni industriji. Medtem ko
je naš stari oče poznal samo ko-
ruzo, ali pa na debelo zdroblje-
no in spremenjeno v "moko" ter
kot klajo za živino, mi poznamo
danes koruzo kot surov materi-
jal, iz katerega se izdelata naj-
manj en tucat prav dragih izdel-
kov za trg in dom. In ti-le so
glavni: koruzni škrob, koruzni
sladkor, koruzni gluten (glut-
ten je trda substanca, katere se
nahaja sploh v žitu in največ je
je v koruzi, katere tudi nadome-
stuje navadno moko za one bo-
lezni, ki so povzročeni sladkorni
bolezni) — nadalje koruzni si-
rup, koruzno olje, poleg tega se
pa tudi nahaja takozvani "dika-
trin", to je gumijasta substanca,
katere se proizvaja v veliki mno-
žini, ki se jo rabi po raznih to-
varnah. Vse to je samo prve
glavnih izdelkov, vse druge
manjše niti omenjam ne.

Samo ena in edina glavna ko-
ruzna "arena", poleg ameriških
je na svetu, katere se more pri-
merjati našim. Združenim drža-
vam in ta je — Argentina v Juž-
ni Ameriki. Koruza, katere raste
na tamokšnjem teritoriju, repre-
zentira nekoliko večjo površino
kot je država Illinois in še more
njena kvaliteta zemlje in pod-
nebja primerjati onim v zapad-
ni Misianjski dolini, kjer je
pravi koruzni pas. Ta tipična
koruza, pridelana v Argentini, je
zelo trda koruza, ki je dobra za
vsako industrijsko rabo in ima
poleg tega še posebno priklad-
nost ali sposobnost za prevaž-
nje po vodi. Pred sedanjim ta-
rifnim zakonom ali zavarova-
njem uvoza, je precej od te ko-
ruze došlo v Združene države, ki
nam je delala konkurenco na
vzhodu v naši deželi. Sedanjí čas
pa ista koruza, pridelana iz do-
poslana iz Argentine, dela kon-
kurenci naši koruzi na evrop-
skem trgu.

Vsega koruznega polja v Illi-
noisu leta 1926 je bilo poseja-

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Zalostnim srcem naznanjaja
sorodnikom, prijateljem in znan-
cem, tužno vest, da nama je ne-
milosna smrt vzela edinega
sina

THOMAS KASTELICA.

Na dan premirja, dne 11. no-
vembra popoldne žel je zdrav in
vesel v Lincoln Park gledat no-
gometno igranje. 'Nepričako-
vano je prišla huda nevihta, bli-
skom in treskom in usoda na-
rave je zahtevala njegovo žrtve,
treščilo in njega na mestu ubilo.
Pokojni je bil rojen 21. decem-
bra 1911 pri Sv. Križu nad Je-
senicami na Gorenjakem. Umrl
je v najlepši mladeniški dobi.
Pred štirimi leti je prišel v Ame-
riko iz domovine v upanju, da
bo tukaj živel pri svojih stari-
ših in si pomagal za boljšo bo-
dočnost. Bil je vselelega znača-
ja, ljubil je ameriško šolo in se
zelo pridno učil. A mati narava
mu je odvzela mlado življenje.
Pogreb se je vršil iz hiše žalosti
dne 15. novembra t. l., bil je to
veličasten spreved, kar nama
bode ostal za vedno v spominu.
Tem potop se iskreno zahvaliva
vsem, ki so naju tolažili in so-
čustvovali s nami v bridkih uva-
lah naše nesreče. Srčna hvala
vsem za darovane krasne vence
in cvetlice, in sicer: družini
Presterl in družini Stampfhar,
družini "Ilirija" št. 38 S. N. P. J.,
J. katerega član je bil pokojni.
Lepa hvala tudi družini Sta-
warta št. 608 S. N. P. J., ki so
ga prostovoljno nosili v sprevo-
do na pokopališče. Lepa hvala
sledenim darovalcem vencev:
Družini št. 38, S. N. P. J., dru-
štvo št. 608 S. N. P. J., Mladeni-
cem iz 24th ave., mladencem iz
25th ave., šolarjem iz 6 A. raz-
reda Bain šole, in učitelji Bain
šole, družini avka Joe Kastelice,
družini Vodnik, stricu M. Lum-
part, daljnim sorodnikom, Alice
Vodnik, Anton Vodnik, in M.
Lumpart Jr. iz Chicaga, Ill., dru-
žini Rasinger, in družini Kolman
iz Cleveland, Ohio. Družini
Palch iz Milwaukee, Wis., dru-
žini Cof iz W. Allis, Wis., dru-
žini Jos. Leskavar iz Racine,
Wis., družini Frank Jurca iz Chi-
cago, Ill., družini Starešina iz
družini Frank Mauser iz Win-
throp Harbor, Ill. Prijatelj Vinc
Pink iz Waukegan, Ill., nadalje
dekletom iz Core Room in de-
kletom iz Trimming rom, od Nash
Motors Co., Hannaha Mfg. Co.,
Fellow Workers of Hannaha Co.,
družini John Presterl, družini J.
Stampfhar, družini F. Zerovec,
Joe Pristav, in Fr. Jurca, dru-
žini John Susteršič in druž.
Luis Luzar, družini John Penca
in Joe Penca, John Zura, Louis
Rabael, Joe Hrvat, Frank Am-
brož, Paul Jurca, John Zagaj,
Anton Grabnar, John Modrijan,
John Novak, Mrs. Sloniker, mr.
Arthur Burkee, Mrs. C. J.
Bruckman, Mrs. Pascul in Mrs.
Specs.

Se enkrat naša najlepša hvala
vsem, ki ste se udeležili po-
greba in še posebno onim, ki ste
prihitieli sem k pogrebu iz bli-
znih in daljnih mest, iz Cleve-
lands, Ohio, Comstock, Mich.,
Chicaga, Ill., Waukegan, Ill., W.
Allis, Milwaukee in Racine, Wis.
Tebi, dragi naš sin, pa bova
okrasilo tvojo gomilo s cvetjem,
ki si ga prinesel seboj od tvoje
stare matere, katero ti bode cve-
telo zgodaj v pomladi. Odšel si
od nas v prerani mladosti, ostal
nam bodeš za vedno v spominu
v naših srcih. Počivaj v miru
in lahka naj Ti bode ameriška
zemljica. Zalujoca ostala: Mary
in John Kastelica, stariša v Ke-
nosha, Wis.

ZDRAVLJENJE BOLANIH NOG

Odprite rano, ulijete, napete žile in
bolezni bolezen

se lahko zdravi doma med valnim
delom. Pišite po brezplačno knji-
žico "Kako zdraviti bole soga."
Opisite vaš slučaj bolezn.

A. C. Lipe Pharmacy,
1424 Green Bay Av., Milwaukee, Wis.

nega — 9.240.000 akrov. Pride-
lane je bilo istega leta v ome-
njeni državi 388.080.000 bušljev
koruze. V Združenih državah le-
ta 1926 je pa bilo koruznega po-
lja posejanega 101.631.000 a-
krov, a pridelalo se je istega le-
ta 2.900.580.000 bušljev koruze.
Ali ni to lep koruzni pridelek?

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjam
sorodnikom, znanec in prija-
teljem žalostno vest, da je ne-
milosna smrt vzela življenje naše-
mu ljubemu bratu

ANTON ABRAMU.

Umrl je nagle smrti za in-
fluenco, bolehal je samo tri dni
in dne 5. novembra, 1927 ob 7
uri zvečer je zaspal za vedno.
Pogreb se je vršil dne 8. nov. t.
l. na Verona pokopališče. Bil je
samec in bil je član društva št.
300 S. N. P. J. v Braddock, Pa.
Prišel je na obisk k svojim se-
stram v Verono, Pa. in tam je
obolel in podlegel nagli smrti.
Doma je bil iz vasi Trnje št. 67
pri St. Petru na Notranjakem.
Star je bil sedaj 29 let. V Ame-
riko je prišel leta 1921. Lepo
hvala društvu št. 300 S. N. P. J.
za krasni venec, ki so ga podarili
svojem sobratu v zadnji brat-
ski posravn in enako lepa hvala
tudi društvu št. 216 S. N. P. J.
v Veroni, Pa., ki so ga čuvali ob
mrtvaškem odru in ga spremlili
k zadnjemu počitku, lakrena
hvala takjaku dr. št. 300, S. N. P.
P. J. br. A. Rednaku, ki se je
tako zanimal in poskrbel za do-
stojnejši pogreb, ter enako hvala
sobotu predsedniku in vsem
članom za

Paul Keller:

Moj konj in jaz

Pripoved iz časa, ko sem bil paglavček.

Jaz v šolo nisem hodil — jahal sem! To sem si lahko privoščil, zakaj imel sem konja, ki ni znal računati. Vsaj za zavite ovinke indirektnega sklepnega računa ni nikdar prišel. Pri deseturnem delavnem času je delalo po mislih mojega konja znanih "šest delavcev" pri znanem "jarku" vedno desetkrat tako dolgo kot pri enournem.

Ta konj se je imenoval Reinhold Sander, je bil dve leti starejši in dvajsetkrat tako močan, kot jaz, sicer pa najdobrodušnejši šolar na vsem svetu. Vsako jutro se je prikazal moj konj v mojem stanovanju pri starem očetu, si je hitro zmašil jabolko ali kar je sicer ležalo druge jedi na oknovi polici v hladne žepe, me naložil na svoje rame in od dirjal z menoj proti šoli, kjer me je na mojem prostoru rahlo odložil.

Zato sem svojemu konju pri računski uri nastavljal ulomke brez napake.

Nekega lepega majnikovega jutra sem ravno jahal v šolo, ponosno kot Darj v bitko, ko naju je srečal mož, ki sva ga po prvem tehtajočem pogledu

ocenila za "mestnega škrica". Za "mestnega škrica" je veljal v moji vasi sredi polja, grmovja in travnikov kratkoma vsak mestno običen človek, ki se je pokazal v naših mejah.

"Oho, oho," se je začudil tujec in naju motril, "kam pa, kam?"

"V šolo!" sem rekel in zmagovalo zamahnil s svojim širokim ravnilom kakor z bojnim mečem. "Pa dečko, zakaj ne greš peš? Kaj ne moreš hoditi?"

"Bolje kot vi!" sem rekel drzno. Tujec se je razrdil in je nahučil mojega konja:

"Vrzi dol cepca! Se vendar ne boš z njim mučil. Moj konj je stresel grivo in prhljal sopar iz nozdrvi. Potem je rekel:

"On mi da prepisovati naloge iz sklepnega računstva, in sploh vas to figo briga."

Zdaj je tuji popotnik zdijal in je hotel s svojo tanko palico mojemu konju priklopiti eno čez takolemenovano stegno. Ta pa je brenčil nazaj, udaril v lužo, oškropil tujca od vrha do tal in se spustil z menoj v galop.

Ko sva bila že oddaljena, sem začel peti z ljubkim, čistim glasom: "Mestni škric! Mestni škric!" In moj konj je prhljal in razločno na besedilo: "mestni škric! mestni škric!"

Ta dan pa smo imeli prvo uro

zgodbe Svetega pisma. Ker sem se bil pozabil naučiti se zgodbe, sem se hotel prednosti, da bi jih smel razlagati, odpovedati, in sem zato koj od začetka ure prosi učitelja, da bi smel 'ven'. Godrnjal je nekaj o "večnem letanju" in me pustil ven. In stopil sem tri četrt ure dolgo "ven". Ko sem si mislil, da je svetopisemaka nevarnost že mimo, sem se približal spet previdno vrtom šolske sobe in slisal sledeče menjavanje misli:

"Ne pravi se Putifarjeva žena, ampak Potifarjeva žena."

"Gospod šolski nadzornik sem slisal skromno omeniti našega učitelja, 'pri nas v katoliškem Svetem pismu se piše žena z u'."

Meni pa je postalo naenkrat na vratih šolske sobe take tesno pri srcu, da sem mislil, zdaj moram pa zares ven stopiti. Torej sem zgrinil še za pet minut na dvorišče, potem pa sta me gnala čez dolžnosti in neka mračna slutnja v razred.

Sveta nebosa, naenkrat pričujoči okrajni šolski nadzornik je bil resnično najin 'mestni škric'. Komaj me je zagledal, je že tud skrivil svoj prst, pomigal in rekel: "Pridi, pridil sem, ti kratkolasec!"

"Kje si pa bil dozdaj?" me je nahučil.

10.

Veliko dvorišče Blagajeva gradu je mrgolelo mož in konj. Povsod je vrvelo kakor v razgorenem mravljišču, zlasti pa so se gnetli pažeti in hlapci pri konjušnici in okoli obeh šatorov, ki ju je bil dal postaviti grof Majnard za tuje slugе. Ponosno so stopali lovcі v vene na čepicah, v kratkih zelenih kamizolah, z lovskimi bodali v roženih nožnicah in s črnimi rogovi na zelenih motvohih preko leve rame. Vse vprek so kričali in kleli, se šalili in smejali. Ob pritličnih hodnikih so zbijali tesarji oder in ograjo za popoldanji turnir.

Krotki jutranji žarki so lili medlordečo svetlobo na belo in sivo zidovje, koder ni bilo opreženo z bujnozelenimi trtami. Od prostornega balkona in od oken so viseli dolgi gobleni pod pisanimi zastavicami in cvetniki. Na steni pod prvim nadstropjem so pestreli ščiti gospodov, ki so se hoteli po obedu poizkušati v viteški bojni igri. Sredi dvorišča so oprede in hlapci držali, sedljali in krotili lovske konje. Jezdna oprava se je vsa lesketala v dragocenem okrasu. Zlasti so bile podsedilce, sedla in nahrbtni mreže na konjih krasotoljubnih jahalk potratno naklečene z dragulji, zlatimi čopi in obroči, s slonokostenimi rezbami in z ličnimi vezili; srednjeveške lepote so se kaj rade postavljale z razkošno jezdom pripravo — celo nune so rabile pozlačena sedla in uzde.

"Haha, ovenčali so tudi vodnjak, vodnjak" se je smejal vitez Ahac, ko je prišel za drugimi iz obednice. "O sancta simplicitas!"

Vitez so držali damam železna dvigala in jim pomagali na konje. Po tedanjih pravilih lepega vedenja je morala gledati jahalka med ušesa svojega konja, zatorej nekoliko na desno. Salda na svojem temnosivem Tulipanu pa je zrla na levo, koder je krotil dolgi opreda Jošt Davolič s hudim naporom vranca Davorja. Sumno je sopesl krasni svetlooki konj, hrzal, se vzpenjal in otresal dolgo grivo na gibkem vratu.

Ko ga je zajahal mladi Blagaj, se je takoj pomiril žebec, čuteč jeklene mišice svojega gošpoda. Z mirnim, veselim nasmehom, desnilo ob boku, je sedel grof Majnard v globokem sedlu. Glavo mu je pokrivala zelena kapa, obšita s soboljino. Njegova rdečkasta suknja je bila od palmanke avile, ki je varovala telo baje bolje kakor oklep. Zlata veržica z velikim vijajem safirjem mu je visela okoli vratu in na prsih. Na rjavih škornjih sta mu bili pripeti zlati ostrogi s širokima kolesema.

Salda ga je motrila nepremično. Minil ga je bil prvi mladostni ogenj in vesela predzdržnost; moške poteze so kazale strogo mirnost, odločnost in samovoljnost. Videlo se mu je, da pozna pravo mero ponosa in samozvesti, ki ju more kazati mož, ne da bi odbijal in žalil drugih ali se jim zdel obasen; videlo se je temu obrazu, tem očem, da bi utegnil biti strašen v svoji jezi.

Mignil je z desnico. Zatrobila sta dva lovca in ponehalo je vrvenje in kričanje. Na balkonu in ob oknih ob mahali z robci grofinja Mila, komtesa Alijana, baronica Efranika Leuenbergova, grof Krupski in drugi, ki niso hoteli na lov. Odhajajoča gospoda jim je odzdravljala in krenila proti velikim vrtom.

Prvi je jezdit nad sokolar Jure Adlešič, zilav možak z obratim, trdim, kakor izklesanim obrazom. Sledila mu je lovka godba, umetniki s trobentami in bobnicami. Za njimi so jahali grof Majnard in gosti. Sokolarji in pesarji so bili že na vse zgodaj odrinili s sokoli in psi in tovrstnimi konji, ki so nosili preproge in vse potrebno za predkosilce pod milim nebom. Za gospodo so se uvrstili hlapci z rezervnimi konji in dolgiimi drogovi, da bi pomagali sokolu, ako bi kateri padel s čapjo v močvirnico. Vsi so veseli jahali okoli mračni hladni obok čez vzdignjeni most in takoj pod visokimi jagnedi pognali konje, da so zdijali v vabljivo jutro.

Rekel sem, da sem samo malo ven stopil.

"Malo ven stopil — tako! Ti švigelj! In več kot pol ure sem že tu. Kje si bil tako dolgo, nepridiprav — he?!"

Nekaj sem fecjal o neprilicni trebušni bolezni, ki jo imam; oh pa me je zgrabil za ušesa in jih je začel na skrajno netečen in nadežen način navijati. Kljub temu sem slisal, kako je moj konj tiho pa ježno zasopihal, zakaj moj konj me je ljubil. Dobil sem še nedolžno število zašunin in potem sem se lahko uesedil.

Gospod šolski nadzornik je imel zdaj gromovit svarilen govor o aurovosti vaških otrok nasproti tujcem, ki sem ga poslušal z zunanjjo skrušenostjo in notranjo vnevarnostjo.

Ob sklepu je rekel: "Mali cepce tam je tako len, da noče hoditi v šolo; on jaha na oni dolgi, močni žirafi in mu daje zato prepisovati računske naloge."

Uničujoč pogled je zadel našega arčno dobrega učitelja.

"Gospod šolski nadzornik, Reinhold Sander je eden mojih najljubših računarjev, toda si ceri dober dečko."

Vse to ni veljalo nič:

"Sander, pridil ven k tabli! Vzeml kredo in piši: 6 delavcev dela pri jarku 175c dolgem, 1½ m širokem, ¾ m globokem 1½ dni pri deseturnem delavnem času na dan. Kako dolgo bo delalo 25 delavcev pri jarku 300 m dolgem, 1½ m širokem in pol metra globokem, če delajo samo po osem ur na dan?"

O ti ubogi konj! Videl sem, kako se je njegova griva najela, kako je težka sapa prodrla skozi njegove nozdrvi, in so se njegove noge tresele.

Toda gospod okrajni šolski nadzornik je bil avoj račun naredil brez telegrama. Kajti, če je bil moj konj poklican k tabli, je veljala sledeča telegrafija:

Jaz nastavim svoje pisalo iz škrilce ostro kakor za piko na škrilasti tablico (pomeni: Reinhold, ta člen moraš postaviti nad ulomkovo črto).

Enkrat pokaljšati pomeni: zdaj moraš krajšati.

Naredim cvilečo dolgo črto (pomeni: to pride pod ulomkovo črto).

Dvakrat pokaljšati pomeni: se da še naprej krajšati.

Smrkati pomeni: stvar je napačna.

Kratko strganje pomeni: vse prav.

Čudež se je zgodil: Reinhold Sander je izračunal težko nalogo popolnoma pravilno. Ko je gospod šolski nadzornik, ki je med tem dalje izpraševal, videl na tabli pravi rezultat, se je začudil in rekel učitelju: "Saj potepin zna računati!"

"Eden mojih najljubših računarjev, toda sicer —"

"Ze dobro; vidim, računstvo gre."

In napisal je za učitelja dober red v protokol.

Razpeloženje šolskega oblastnika se je sploh vidno spreverilo na boljše, in predno je ob pol 11 odšel, je privil mojega konja in mene samo še enkrat čisto polahko in nežno za ušesa in se je potem v milosti ločil.

Ko je ob 12. šola minula, sem zasedel svojega konja in sem jahal kot zmagovalček proti domu. Male rane, ki sem jih pretrpel, niso prizadele mojemu zmagovalstvu nobene škode. Božal sem svojega svetlega konja, in ko sva bila nekoliko gori nad vasio, sva pela skupaj v veselju najinega arca: "Mestni škric, mestni škric!"

Naenkrat — kakor če bi bila klicala Reposteva, in bi strahoviti gozdni duh v trenutku stal pred nama, se je pojavil šolski nadzornik iz stranske uličice. Mislija sva, mož je že zdavnaj v mestu nazaj, in zdaj je pa bil še v evangelski šoli in še v vasi.

Videti hudega duha in pasti s konja je bilo eno. Gospod šolski nadzornik je divjal. Ker pa je hodilo mimo mnogo poljskih delavcev in so se muzali, je čutil, da ne bo igral bogve kako ugodno ulogo, če se spusti z nama v čestni boj in naju je tako nahučil:

"Hajdi nazaj v šolo! Tam bosta povedala gospodu učitelju, kaj sta naredila. On vaju bo kaznoval kot bi z očmi trenil. Jaz grem tja tu v gostilno po svoje reči. V četrti ure bodita

pred gostilno! Gorje vama, če ne spolnita mojega povelja!"

Sla sva proti šoli nazaj. Da, priznati moram, šel sem peš; nisem jahal. Skrivaj sva se splazila v šolsko sobo. Bila je čisto prazna. Pa učitelj naju je kmalu opazil.

"Kaj pa hočeta še?"

Tedaj sem fecjal, da sem pozabil svoje ravnilo. Ravnilo je bilo najvažnejše od vseh njegovih šolskih potrebščin, kajti prvič sem ga rabil kot orožje in drugič za prostoročno risanje.

"Le pojdiva domov!" je rekel učitelj.

Tedaj sem mislil, da ga morava ubogati in mu ne smeja dalje prizadevati kake žalosti, in šla sva. Mojemu konju pri tem ni bilo popolnoma dobro. Pa zunaj sem ga poučil o svojem bojnem načrtu, in šla sva torej pred gostilno, kjer sva začela pred vrati jedno tuliti. Jaz sem brdriko jokal, in moj konj si je neprenehoma gladil stegno s svojimi kopiti.

Gospod šolski nadzornik je prestrašen planil ven.

"No, ne tulite tako! Mi bosta vas vas vadičila po koncu. Učitelj vaju je pač malo preveč kaznoval!"

Tulila sva še glasneje.

"Dečka, bodita tiho! Da vaju je tako hudo kaznoval, tega jaz nisem hotel. No, jenajte že vendar s svojim tuljenjem! So vendar ljudje v gostilni. Kaj si bodo mislili?"

Moj konj je naravnost kričal.

Šolskemu nadzorniku je bila stvar grozno mučna, kajti bil je šele svojo službo nastopil in ni hotel priti v sloves, da je mučil otrok.

Tedaj nama je podaril 10 vinarjev, rekel, da sva sicer čedna otroka, tudi pridna v šoli, da sva mu naredila veselje; le v prihodnje naj se na cesti bolj ujudno obnašava, zdaj takoj mirno domov greva in si za 10 vinarjev kaj kupiva.

Tistih 10 vinarjev je vzel konj v upravo in je za nje popoldne kupil tri cigare. Vsak je kadil eno, tretjo sva kadila skupaj. Sedela sva na našem hribu, gledala proti okrajnemu mestu in pela iz polnih pljuč:

"Mestni škric! Mestni škric!"

Dve darili za nove naročnike

Kder se potrdi v sedanjih kampanji in dobi osem polletnih ali štiri celoletne naročnine za dnevnik "Prosveta" in polje celo vrsto upravnih, deli krasno samonapojno pisalno pero in avtomatični sviečnik

z lepim zlatim znakom S. N. P. J.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Nov. 30-27) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravečasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, kar ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vlad napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naliti zastopniki so vsi družstveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.00 za leto, za pol leta \$2.00.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člana \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za celo leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO

"PROSVETA"

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Agitirajte za "Prosveto!"

NAZNANILO IN ZAHVALA

S tužnim arcem naznanjamo široim Ameriki soročnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je kruta smrt pretrgala nit življenja mojemu soprogu in očetu

JOHN MARINCH

Umril je dne 30. oktobra 1927 v Uniontown bolnišnici 3 dni po operaciji. Pogreb se vršil dne 2. nov. t. l. po katoliškem obredu z tremi zastavami na čelu na Leckrone, Pa. Rojen je bil maja 25, 1874 v vasi Potok, fara pri Kostelu. Lepa hvala vsem, ki so ga obiskali doma, v bolnišnici in potem pri mrtvaškem odru. Zahvaljujemo se za darovane vence in sveče cvetlice s katerimi so okrasili njegov mrtvaški oder in sicer so jih darovali njegovi bratje Matija in Anton Marinch, Joe Bukovac, svak, Maks in Tony Valenčič, zeta, Josef in Frances, sin in nevesta, Ivan in Katarina Ožanič, botri, vdova Frances Golik, Joseph in Agnes Jaksich, mr. Joe Mertović, rodbini Kastelic, Katarina Mužar, botra in njena družina, John in Anna Ožanič, Tony in Jennie Sedmak, družina Robol, John Svetek in družina, Vskert družini, Least družini, Fox Grocery Co., German Township High School otrokom, društvo "Bratska Slova" št. 556, H. B. Z. za dva venca iz Masontowna, Pa., društvo 570 S. N. P. J. in št. 101. Srčna hvala vsem, ki so dali automobile na razpolago ob sprevedu pokojnega k zadnjemu počitku. Torej še enkrat moja iskrena hvala vsem skupaj. Po kojini je bil član št. 101 S. N. P. J. in št. 566 Z. B. Z. V Ameriki je bival 24 let. V starem kraju zapušta mater, dve sestri in enega brata, tukaj pa dva brata in eno sestro, ter mnogo soročnikov. Dragi soprogi in oče, odšel si od nas zavedno a naš spomin na Te ostane v naših srcih, počivaj v miru in lahka naj Ti bode ameriška gruda. —Zalučajo ostali: Karolina Marinch, soproga; Joseph Matija in Stefan, sinovi; Caroline, Mary, Anna, Jennie, Amalia, Lillian in Josephine, hčere, val v Martin, Pa.

NAZNANILO IN VABILO

Članstvu Slov. Brat. So. Podp. Družina na Maxhoma, naznanjamo, da na zadnji skupni seji smo sklenili, da društvo prazni iz dvorane br. John Kakenbergerja na Leckrone, Pa. s pogoji krega so sklenili direktoriji in v zato pooblaščen odbor št. 5. Torej ker bo sedel v siva dne 5. dec. t. l., je društvo sklenilo, da se napravi veselje v slovo na dec. 3., 1927 se v rila prostorišča na Hogbacku sicer sveroh ob 7. uri. Tem tem vabim vse člane, ter družjake in rojakinje, da se v enem številu udeležite te veselja. Nadalje naznanjamo od sedaj naprej se bodo vršile vse o našega društva vsake četrte nedelje v mesecu, začetek ob 2. uri popoldne v Slov. Domu. (Na veselico je vabilna prostja). — Frank Kore tajnik, 516 Linden Ave., John town, Pa. (Adv.)

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 120 akrov dobra ma in prav po nizki ceni, je 1 miljo do mesta in je prav leg jezera (leka). Vzrok je dale je ker sem sam. Več izve pri lastniku: Alfred Stat kar, Box 135, Lydon Stat Wis. (Adv.)

NAZNANILO IN VABILO

Članstvu Slov. Brat. So. Podp. Družina na Maxhoma, naznanjamo, da na zadnji skupni seji smo sklenili, da društvo prazni iz dvorane br. John Kakenbergerja na Leckrone, Pa. s pogoji krega so sklenili direktoriji in v zato pooblaščen odbor št. 5. Torej ker bo sedel v siva dne 5. dec. t. l., je društvo sklenilo, da se napravi veselje v slovo na dec. 3., 1927 se v rila prostorišča na Hogbacku sicer sveroh ob 7. uri. Tem tem vabim vse člane, ter družjake in rojakinje, da se v enem številu udeležite te veselja. Nadalje naznanjamo od sedaj naprej se bodo vršile vse o našega društva vsake četrte nedelje v mesecu, začetek ob 2. uri popoldne v Slov. Domu. (Na veselico je vabilna prostja). — Frank Kore tajnik, 516 Linden Ave., John town, Pa. (Adv.)



Za moč boga na srečanju. Vse vaje, predavanja ter s tem preprosto življenje in prihodnost.

Družinski miselniki (kroni) da je vsa naša duhovna odredba. Vzemite za vzor, ko greste k politiki za odpravo pravega, se v ločnem ali polje po 10c in \$1.25. Nalozite H. H. Von Sch 109 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Ali ste že naročili Prosveto ali mladinski list svojemu prijatelju ali soročniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojemu v domovino.

!KAMPANJA!

za pridobivanje novih naročnikov dnevnika "Prosveta"

Čas kampanje smo podaljšali do 31. dec. 1927. To smo storili ker se kažejo sedaj boljši uspehi.

Za enega novega polletnega naročnika dobite knjigo "Jim Higgins" vredno \$1.00. Za enega novega celoletnega naročnika dobite knjigo "Slovensko-angliška Slovnica", zelo primerne knjige za razbiranje znanja angleščine, vredna \$2.00 ali kako drugo knjigo iz zaloge "Književne matice". Za dve novi celoletni naročniki dobite veliko in krasno vezano knjigo "Ameriški Slovenci" v kateri boste našli mnogo zanimivega in poučnega, ne samo razvoju naše S. N. P. Jednote, temveč tudi o razvoju našega rodu v Ameriki, in drugih zgodovinskih važnih dogodkih. Vrednost knjige je \$5.00.

Cena je: na leto \$6.00, za pol leta \$3.00; za Chicago in Cicero za eno leto \$7.50, za pol leta \$3.75. Za Evropo: za eno leto \$9.00, za pol leta \$4.50. Za člana S. N. P. J. za leto \$4.00, pol leta \$2.00. Ispolnite in izrežite ta kupon.

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

Priročeno dobite naročnino \$....., za katero pošljite Prosveto:

Ime

Naslov

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....